Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

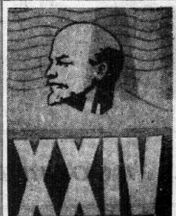
СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ ◆ № 13 (4459). ◆ ШОАТТА, 30 январь 1971 шу. Мах 2 кеп.

ПАРТИЙНИ СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

Тоаде бахача наха гIулакх делга

Вай республике бахача наха бытовой гIулакхаш делга дIаяхача пятилеткагIа 2,5-зза дегIаденад.

Цу юкъагIа вайцига хьалъяй дукха ательеш, мастерскеш, фотографеш, парикмахерскеш, прокатнии приемнии пункташ. Нагахь санна 1965 шера 146 тайпа мара наха гIулакх деш хиинадеце 1970 шера 390 тайпа дир из.

Къахьегамхошта чIоагIа аьттув болаш а уж раьза болаш а хIама да 229 предприяти выходой доацаш болх бе яккхар а хIаьта 135 цаI мара выходной доацаш хилар а.

Керда производственни мощностащ хьалъярах, йолаш яраш эргаьха тоаярах, производствана керда технологически процессаш наха гIулакх дара формаши юкъехкахьарах, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара дукхагIа йоакхо ярах вIаштIехьдаьннад къахьегамхошта бытовой гIулакхаш делга цхьадолча даькъе тоаде.

Бытовой гIулакхаш деча предприятей коллективаша къаьстта хьинар айденна къахьийгар юбилейни шера. Масала, соахк вай республике хьайийллар 64 предприяти. Бытовой гIулакхаш деча Министерства дIа-юха ухача 18 бригада юрташка бахача наха 488 эзар сома маьха тайп-тайпара гIулакхаш дир ,е 1969 шерарчул дикка дукхагIа. ДIадахача шера городий а юртий а къахьегамхошта керда итт совгIа тайпа гIулакхаш делга юкъедоаладаьд бытовой обслуживане предприятеша.

Бахача наха баркал аргдолаш пар да кIезигагIа йоргIолаш, дика а, культурни а гIулакх де гIерташ болх бу бытовой обслуживане дуккхача коллективаша. Социалистически яхье доккхий толамаш даьхад пхе шера план ханал дуккха хьалха кхоачашъьяча индивидуальни хIамаш тегача фабрика, Шаьла райбыткомбината болхлоша.

Хьалха латтача коллективаша шерра яхь йоаржаяьй коммунистически къахьегама тIехьа, партийни, профсоюзни организацеша массанена дIайовзийт дикагIболча болхлой, мастерий опыт, даим йоакхо ю къахьегама дисциплина чIоагIъяра. наха гIулакх дара культура лакхъяра.

Цхьабакъда ишта болх бац ерригача предприятеша. Масала, цIенхаштара кхоачамбоацараш да № 3 йолча горбыткомбината балха юкъе. Укхаза каст-каста телхаю производственни дисциплина, антисанитарни хьал бахьан долаш парикмахерскеш дIакъувлаш моттигаш нийсъеннай. Горбыткомбината партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша тесса лелабу наха юкъе бу политически кхетамен болх.

Иштта во болх бу № 1 йолча горбыткомбината, обслуживане бюрос. ДIадахача шера ритмично болх банзар цхьайолча районашкарча быткомбинаташа. Масала, къаьстта во болх бир Наьсарен, Шелковской, Ачхой - Мартана райбыткомбинаташа. Цу районашка мел йола мастерскеш, ательеш, тайп-тайпара пункташ райцентрашка я. Лоадам боаца хIама ийшача е райцентре е Грозне аха безаш хул юрташка баха нах. Цига вIашагIъеххац юрташка бахача наха бытовой гIулакхаш дергдола дIа-юха уха бригадаш.

1969 шерарчул юрташкарча наха бытовой гIулакхаш делга 20 процент дегIадена дале а сагасих 2 соми 72 кепиги маьха е соахкарчул 47 кепиг дукхагIа мара гIулакх даьдац бытовой обслуживане предприятеша. Из веттара а кIезига да.

Пудухьа юрташкарча къахьегамхошта бытовой гIулакхаш делга тоадара бытовой обслуживане Министерства, парте райкомаша, города предприятеша массаза а йоакхо е еза районашкарча предприятей база цIенхаштта чIоагIъяра. Иштта доархIаме да юрташка специалисташ кийчбара новкъостал дар, цу балха кхалнахи кагирхойи дукхагIа юкъеозар.

КПСС XXIV съезда сийна социалистически декхараш тIа а ийца кердача пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра тIагIертта къахьегаш ба республика бытовой гIулакхаш деча предприятей болхлой.

Цхьабакъда уж бехктокхаме декхараш кхоачащде а бахача наха эшараш дизза Iалашде а вIаштIехьдаргдац бытовой гIулакхаш деча мастерской, ателье кхыча а предприятей болх цIенхаштта тоа ца бойя, ерригача оборудованех кхетамца пайда ца эце.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша даим йоакхо е еза къахьегамен производственнии дисциплина чIоагIъяра, социалистически яхьа хIара саг юкъеозара, наьха бехктокхам лакхбара.

Эргайоахаш тоае еза наха бытовой гIулакхаш дара формаш, цIенхаштта лакхъе еза производства культура.

Бытовой обслуживане Министерства, парте райкомаша, предприятей кулгалхоша къаьстта теркам тIабахийта беза кадраш кийчъяра, уж балха тIа чIоагIъяра.

КХОМБАРА НОВКЪА

Саг къахьегаш волча метте дукха наькъаш нийслу духхьал хьурмат, кхом беш кулг тохарца, уйла ярца доагIачул дуккха дукхагIа Даьхен рузкъа Iоаде йиш йолаш. Цу гIулакхьа къахьегамхой тIахьехаш да КПСС ЦК, СССР-а Министрий Совета, ВЦСПС ВЛКСМ-а ЦК Письмо а.

ДIаяхача пятилетке шозза дукхагIа хиннай промышленни предприятеша арахеца продукци. Производство айялара процентащ дIа-юха йийкъача дукхагIа дола дакъа из Письмо арадаьннача юкъага кхоач. Цу гIулакхо бокъо лу сона партеи правительстваи даьча кхайкарало Наьсаре а шийберкате лераш ютт ала.

Духхьал дIадахача цхьан шера района промышленноста йитача лераша а хьахьокх из. Ах миллион киловатт - сахьат электроэнерги кхояьй назрановцаша 1500 тонн доагор кходаьд. Управленчески аппараташка болх бу нах кIезигбарах совдаьккхад 450 эзар сом. ХIаьта предприятешка кхом а беш Iояьча материалех, бедалах хьа а яь 50 эзар сома маьха совлен продукци арахийцай.

ДикагIа, кIоаргагIа шоай балхах кхета, хIаман кхомбе нах Iомабара дукхагIа уйла тIаахийта яьшай экономически анализа советаш, бюрош, НОТ-а группаш, кхыраш.

Цу гIулакхьа белгалъяккха езаш я ПМК-432 яха гIишлошъерий организаци. Дика болх бу укхазарча НОТ-а творчески группа. Цо еннача рекомендацех гIишлошъераша шоай балха юкъе дукха говзалаш кхихьай Цкъа Серноводскера техникум хьалъеш цар производства юкъе яхийтача НОТ-а комплексни плано лоацдача хана гIишлошъерий колонна хьалъе 1300 сом пайдапна совдаьккха ахча дужадир.

Цхьаькха а да дига теркам Iабохийташ. Укхаза бицлац болхлой кулг-говзал лаккъе, хIана аьлча цунга хьежжа мара кхоачашъюларгъяц цар Письмох лаьца оттаяь мероприятеш. хIара шера 100—150 болхлочо шоай квалификаци лакхъю укхаза, овсаре къахьега Iомалу.

Иштта теркам тIалоаттабу цу лоархIамерча гIулакха кхыча дуккхача предприятешка а. Ерригa района промышленность хьайийцача 20 процент айеннай къахьегама овсарле. Города къоналга диллача, из дегIаахa йолаеннача ханага диллача во хьокхам бац из.

Тхоай болхлой классах лаьша яздеш хилча «Электроинструмент» яхача Ахриева цIерагIча завода коллектив ца хьоайнча Iелац тхо, оаха доккхал ду цох, тха тешамегIа бола оагIув ба из, ший эIамагIашта социалистически яхьа сердал гелаш хьайоагIа из ше болх бе йолаеннача хана денз. Дукха дувца, ала, уйла е мегаргдолаш хIамаш да укхаза.

Назране эггара хьинар дола коллектив я цу заводе къахьегаш яр, йоагIаш йола инициатива эггара йоагIа, дика гIулакх цигара долалу. Районе эггара хьалха цига хьаллаьцар из вай дувца партеи правительстваи Письмо а, электроинструментцаш бар цунна хетаяь социалистически яхь дIайолаяьраш а, уж ба юкъе хьалхале лелаеш хьабоагIараш а. Заводе мел йола эIамига а йоккха а производственни подразделенеш, общественни организацеш оарцагIъяьлар цу Письмос яхар кхоачашде оттаяь мероприятеш производствана юкъеяхьа, хIаьта царех пайда эца а. Цу гIулакхо ший лераш йитар. Нагахь санна 1969 шера хIара товарни продукце сома дIаухийташ йола затраташ 97 кепигага дIакхоачаш хиннаяле, 1970 шера цIаьхха юхатIехьашка даьлар из. 78 кепигага дIакхачийтар укхаза уж затраташ. Цу юкъа хIара саго беш бола болх 7440 сомагара 8500 гаргга сомага дIакхаьчар.

Керда говзалаш производствана юкъе ахийтарах, рационализаторски изобретательски творчески болх дикагIа барах, рузкъа кходарах дIаяхача пятилетке 730 эзар сом ахча цIена пайда белар завода коллективо. Ханал хьалха чакхъяьккхай пятилетка, вIалла ца хиннача тайпара тоаеннай арахецача продукце дикал.

Иштта белгалдаккха лаьрхIад цу завода коллективо укх аргIапарча бархIагIча пятилетка хьалхара шу а. «Сердало» газета дешархошта ховш я электроинструментцаша шоашта хьалхаш ка оттаяь планаш мел йоккхий, мел чоалхане я ,(дукха ха йоацаш газета тIа кепатехаяр уж).

Дукха я цу завода, цехашка хIанззехьа а укх январь беттара заданеш кхоачаш яь а баьнна февраля чотах къахьегаш. 800 саг ва цу кIедж йоахача социалистически яхье ваьнна. 120 саг коммунистически къахьегама ударник яха цIи лелаеш ба царна юкъе, хIаьта из еза цIи шоаех тиллийта оарцагIваьнна 620 саг а ва.

Завода партийни, профсоюзни организацеш юстара яц цу гIулакха. Моральни материальни стимулаш юкъейоах цар цахаддаш. Шоай гIулакх ду цу боккхача къахьегама юкъе «Къахьегама листокаша», «Молнеша» — газеташа. Профкома заседанешка хIара бетта итогаш а еш хьалхара моттиг яьккхача коллективашта ЦIе байракхаш, 250 сомага кхаччалца ахчан премеш тел. Моральни стимула юкъе дикка моттиг дIалоац Сийлен доска, Сийлен книжка, «Социалистически яхьа отличник» яхача сийлен грамоташа.

Лоацца аьлча, лакхде гIерт заводе къахьегамца наха доахаш дола сий.

Иштта къахьегамца дIанийна, хьатIайовгIача парте XXIV съезда доккха производственни совгIат кийчде аьнна оарцагIбаьнна, шоай хьинар айдаь ба цун лоаллаха уллача трикотажни фабрикера мехкарий а. ТIехь-тIехьа дог гIоздоах цар гIулакхаша.

Района, города сий лакха лоаттадеш шоашта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеш хьайоагIаш предприятеш, организацеш дукха я Наьсаре.

ХIаьта а ла йиш йоацаш дола кхоачамбоацараш а да тха промышленни производствана юкъе. ЧIогIа юхаузв тха район, город цхьайолча предприятеша. Царна юкъе геттара тIехьайисай Ужахов Беслана кулгалдеш йола мельзавод. Во чакхдаьккхад цо юбилейни шу, цхьаккха задани кхоачашъяьц. ХIаьта кхы эргадьгна хIама хIанз а дац. Наькъаш дахкара, тоадара деш хIама доацаш багIа ДСУ-2 яхачара дорожникаш а (начальник нов. Местоев).

КПСС райкомо, райисполкомо шоай теркама кIалхара ялийтац уж а кхыйола а тIехьаюса предприятеш. Укх шера тIехьаюсаш цаI предприяти ца хилийта—иштта да хьалхашка оттадаь декхар.

З. АЛЬДИЕВА,
КПСС Наьсарерча райкома промышленно - транспортни отдела заведующи.

ТIакхоачаш латт укх пятилетка хьалхара бIаьсти. Пудухьа къаьстта укх тIеххьарча хана дукха болх бе безаш хул Сунженски района фуна инспекце лабораторе болхлой. Тайп-тайпарча юртбоахама культурай фу миштта кийчдаьд тахка дезаш ба уж.

СУРТА ТIА: Сунженски района паччахьалкхен фуна инспекце лабораторе лаборанташ (аьрдехьара аьттехьа) Байкова Валентинаи Синчинова Надеждаи.

С. Хакиева сурт.

ТОРОНЕХ ПАЙДА А ЭЦАШ

Паччахьалкхенга юртбоахама продукци йохкара юбилейни шера планал совгIа пятилетка план а кхоачашъяь хиларо хьахьокх района къахьегамхоша хьинаре къахьийга хилар. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша кулгал а деш, района къахьегамхоша низ кхо ца беш болх баь даьха толамаш да уж.

Паччахьалкхен планаш кхоачашъеш лоархIаме моттиг дIалаьцар хIанзалца пайда ца эцаш хинна резерваш производствана юкъейоалаяро, хIаман кхомбаро, экономи режим кхоачашъяро.

Хьалхашка латта декхараш белгал а доахаш кхоачамбоацараш дIадахарца шерра къовсам лоаттабу партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша, шерра дIайовзийт дикагIболча производственникий опыт.

Хьаэцаргъя вай, масала, Наурски чхьагIар доаккха завод (директор И. А. Алековньяц парткома секретарь М. В. Дерид). Укхаза болх бераш тайп-тайпарча къамех нах ба. Дукха ба заводе коммунистически къахьегама ударникаш, хIаьта хIанз из сий дола цIи лелае бокъо яккха гIерташ къахьегаш ба берригa болхлой.

Завода коллективе дукха кхийнаб йоккха балха опыт йола производственникаш. Уж ба нов. Рудякова, Андрюнькина, Закашева, Апазов, Диденок, дуккха кхыбараш. Шоай денна нормаш юкъера лаьрхIача 120 — 135 процент кхоачашъю цар. Цул совгIа заводо арахеца продукци дикагIа хилийта гIерт уж. ХIаьта къахьегамхочо производственни план кхоачаш ца еш наггахьа мара хилац. Цудухьа укх тIеххьарча шин шера кварталера квартала Российски Федераце кхачан промышленноста управлене ЦIе байракх Наурски завода коллектива лелаю.

Иштта, заводо кийчъю продукци яккхараи из паччахьалкхенга йохкараи бархIагIча пятилетка план 10 декабрен, 1970 шера план 28 декабрен кхоачашйир завода къахьегамхоша. Цул совгIа 2368 эзар сом пайда а хилар завода. Иштта толамаш дахарах вай республика обкома союза сийлен книжка тIа дIаязъяьй завода коллектив.

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна къахьегама вахте а эта дIадахача шера рационализаторски предложенеш юкъейоалаярах, шоай резерваех бизза пайда баккхарах, субботникаш чакхдахарах продукци яккхарга дIададар ши процент лохдир завода болхлоша, хIаьта къахьегама овсарле 1,5-зза лакхйир.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС ВЛКСМ ЦК Письмо техкачул тIехьагIа, болхлой кадраш балха моттигашка нийсса йийкъа а йийкъа, производстве автоматизаци юкъейоалае лерхI заводе. Цу гIулакхо торо хулийтаргъя укх шера продукци яккхарга дIададар 5 процент лохде.

ХIанз КПСС XXIV съезда сийна хьалхарча квартале лакха социалистически декхараш тIа а ийца, къахьегаш я завода барттайна коллектив. ХIаьта завода, хIара цеха социалистически декхараш болхлошта дика бIаргургдолча моттиге хьалтеха да. Уж кхоачашдара итогаш хIара денна ю заводе.

Шерра йоаржаяьй заводе социалистически яхь. ХIара кIирагIа арахецача пенгазета тIа ювц производства хьалха латтачар балха опыт, хIаьта балха тIехьабусараш, шоай сменни балха нормаш кхоачаш ца ераш гучабоах.

Цу тайппара продукци лакхъяра йолча резерваех бизза пайда а эцаш, производствага дIададар лохдара, къахьегама овсарле лакхъяра дика тIахьожам а лоаттабеш, лакха къахьегама толамаш доаха производственни коллективаш дукха я районе.

А. КАРАГИЧЕВА,
КПСС Наурски райкома секретарь.

Юртбоахама техника дикен лоацдача ханен тоаяь яккхара хьинаре къахьегаш ба МалгIабика районерча «Ингушский» совхоза механизатораш. Цу даькъе къаьстта дика хьоккхамаш доах механизатораша Алероева Любас, Нашхоев Адама, Чабиев Йоакъапа, дуккха кхыбараша.

КПСС XXIV съезда къахьегама толамашца накъабахара планагIа йиллача ханал 10 ди хьалха трактораш тоаяь яха социалистически декхар тIайийцад ремонтникаша.

Сурта тIа: топливни аппаратура слесарь Алерова Люба.

Б. Торшхоева сурт.

ШУРА ТIАКХЕТ

Дика доаккх е Iа Шаьла районерча «Южный» совхоза цхьоалагIча отделене хьайбаша. Ши бутт хьалха эксплуатаце дIаеннай цига хьайбашта лаьрхIа хьалъяь база. Отделене мел дола хьайбаш йоккхача, йIайхача, цIенача помещенешка чу латт хIанз. Ферме деррига балхаш механизмашца кхоачашду хIанз. Тоъал Iалашдаьд хьайбаш леладераша доакъар а, цул совгIа жом, барда, кхыдола коача доакъар а теллеттача доаханна.

ДIадахача шера укх хана луш хинначул деннеи буссеи 450 — 480 килограмм шура дукхагIа яу ферма доаханна хIанз.

Парте XXIV съезда баха боагIача тайпара накъабахара цаI юкъера ца доалийташ хьайба Iангара дахеи паччахьалкхенга шура йохкара квартальни план 25 марте кхоачашъеи дош деннад хьайбаш леладераша.

Т. ХАШАГУЛЬГОВ.

Iана дешара — дуккхагIа теркам

Iай агротехнически дешар — юртарча къахьегамхой квалификаци лакхъяра йолча дуккхача мероприятех лоархIамерчарех цаI я. ДIадахача шера шоай болх юкъагIа ца буташ агрозооветеринарни дешар Iомадеш 3225 саги механизаторий говзал лакхъеча 3100 саги хилар вай республике. Иштта дика дIахьош я из лоархIаме мероприяти вай дукхагIдолча боахамашка укх Iай а.

Минеральнии органически удобренех дукхагIа пайда эцара, кхашка хиш дахкара, фу Iалашдара, оасара баьцащен ялаташта зе деш йолча садоалача хIамащен лирагIа къовсам лоаттабара дикагIйола методаш Iомаеш ба республика боахамашкара кхашлеладераш. ХIаьта хьайбаш леладераша доахан Iаса дусаргдоаца, уж кIезигагIа юкъера доврггдола, зоогигиена бокъонаш телха ца яра, иштта кхыдола хьайбай продуктивность лакхъяра наькъаш лехаш ба. Из уйла йолаш говзал лакхъеш ба дуккхача боахамашкара баьцадаараши соми кхебераш а. Лоацца аьлча, сатийна ца багIаш, — шоай участкашка беркатегIа къахьега кийчлуш ба дуккхача боахамий болхлой. Из ала йиш я Грозненски, Шелковской районий боахама къахьегамхоех. Бакъда, из ала йиш йолаш яц Ачхой-Мартанера совхозаши Советски района колхозаши. Цу боахамашка хIанз а дIадоладаьдац Iай дешар. Диценнад из гIулакх Надтеречни районерча «Минеральный» совхозе а.

Укх шера республика боахамашта 5719 тракторист эш, хIаьта хIанз волаш вар 4971 саг мара вац. Вешта аьлча, кхашкара балхаш дIадоладалалехьа 748 тракторист кийчве везаш да гIулакх. Цул совгIа курсашка классность лакхъяйта езаш массехк бIаь трактористи шофери ва, шин бетта йолча курсашка деша дезаш ва бIаь совгIа комбайнер. ГIулакхаш дукха да, хIаьта йиса ха — Iалаьмате кIезига я. Де дезар ховш да. Курсашкеи кружокашкеи ханнахьа дIа а хьежабеш занятешка хилийта беза берригa нах. ХIаьта дешаш бараш занятешта тIехьбувлийта йиш яц.

Боахамашка кадраш кийчъеча даькъе диццалийта йиш яц бригадираш, фермай заведующеш, отделеней управляющеш кийчбареи, цар квалификаци лакхъяреи гIулакх а. Тоъам болаш да, бригадиралла болх беш волча 245 сагах юкъерен лакхерен дешара заведенеш яьха 82 саг мара ца хилар. Вешта аьлча, берригача бригадирех кхаь даькъах ши дакъа теоретически кийчбенна боацаш духхьал практикаш ба. ХIаьта республика боахамашкара фермай заведующеш кхаь даькъах цхьа дакъа мара бац юртбоахама специалисташ лархIа йиш йолаш. Вожаш теоритически кийчбала безаш ба.

Шоай кулгалхой говзал теоретически лакхъе езаш бола колхозий председателаш, совхозий директораш а дукха ба вай боахамашка.

Вай боахамашта сагота эшаш йола механизаторски кадраш кийчъеча даькъа теркам тIабахийта беза юртбоахамо техникаца безам болча кхалнахах латта механизаторски курсаш вIашагIтохара. Укх тIеххьарча шин шера механизаторий говзал Iомаяьй 500 совгIа кхалсага. Цхьабакъда, хIанз а кIезига ба республике кхалнахах бола трактористаш, шофераш, комбайнераш, жаткаш лелаю машинисташ.

Юртбоахама кадраш кийчъяр массаза теркам тIера ца боаккхаш леладе дезаш лоархIаме дош да. Боахамий керттерча специалистех, районий юртбоахама управленешкарча кадрай инспекторехи республика юртбоахама Министерства кадрай отделахи тийша да из гIулакх. Долче, цар кхоачашде деза шоай лоархIаме декхар.

Х. МАХИТАРОВ.

ЛАЬТТА ХЬАЬНДУ

КПСС XXIV съезда сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь, укх шера хьалкхебергболча хьувкъама дика лард йоллаш ба Урус-Мартана районерча «Гойтинский» совхоза кхаш леладераш. 1700 гектар долча кхай тIа хIара гектара тIа ши центнер боарам болаш минеральни удобренеш товса, план 4 эзар йолча боахама лаьтташ тIа 5 эзар тонн моттигера удобренеш яхка дош деннадар цар дIадахача шера гурахь.

Шоай дош гешшаме кхоачашдергхилар хIанзле хьахьекхад цар. Кхашка удобренеш дIакхухьаш хIара денна 6—7 трактор хул цу боахаме. Цига къаьстта овсаре къахьег механизатораша А. Айдамирова, С. Уматгиреева, Х. Исрапиловас, кхыбараша. Шоай деп нормаш 120—130 процент кхоачашъю царех хIаране. ХIанзле 100 гектара тIа дIатессай минеральни удобренеш. 3 эзар гаргга тонн моттигера удобренеш, Февраль бовлехьа шоай кхашка ерригa удобренеш ехка бовла лерхI механизатораша.

Т. САИТОВ.

МЕХКА ГIОЛЛА

ЯЛАТАШ ДIАДЕ ДОЛАДЕННАД КАВКАЗА ЛОАМАШТА ЮХЕ

КРАСНОДАР, 28 январь. (ТАСС корр. В. Калишевский). Шолха яьха сеялкаш беркатеча кхашка араьхай края къулбехIарча лоамашта юххерча цхьан Крымски района механизатораша, «Дружба», «Сопка героев», «Ленинский путь» яхача колхозашка эггара хьалха бIаьстан юхье дIаюш йола культураш дIае болабеннаб. Мошача горошка — консерви промышленноста маьхерча бедала — фу шеррача кхашка дIалийнад.

БIаьш машинаш араьхай Кавказа лоамашта юххера хьадолалуча кхашка. ЦIаккха ца хиннача тайпара бIайхача январо механизаторашка йиш хулийт дIадийнача кIипа гIулакх де, бIаьстан юхье юв культураш дIае, эггара тIехьагIа дIаювча культурашта къоастаяьча участкашка тIоадал соцае, Iамаши ушали юлаш дола лаьтташ докъадара балхаш де. Сомийи комсийн бешамашта гIулакх деш я дерригача боахамашкара бригадаши механизированни звеньяши.

БIаьстан юхье дIаювча культурашта лаьтташ кийчде бола беннаб крымски района лоаллахарча —Абински Северски лоаман районашкара лаьтташ леладераш.

1971 шерарча хьувкъама

СТАВРОПОЛЬ. Аьхки санна йIайха я крае. Укх тIеххьарча пхе дийнахь Iийнера температура 16 градусага кхоачаш айеннай. ХIаьта Iи доацача моттигашка — маьлхо воагаву. Цудухьа бIаьстан юхье сомий бешамашка деш дола балхаш массазарча календарни деношкарчул ши бутт гаргга ха хьалхагIа дIадоладеннад. Дерригача боахамашка гаьнаш йоIаш я, хIаьта специализированни совхозашка хIанзле а царна ядохимикаташца опрыскиване е йолаьй. Предгорни района Ленина цIерагIча колхозе сомий керда бешамаш дIайогIаш ба механизатораш.

Хаьс - бешамашка а кхаьчай бIаьстан юхь. Краерча баьцадараш леладераша кхы тIа а 68 эзар рама а оттаяь шербу парникови боахам. ХIанзле а лаьттах деллад хьалха кхачача кабуца фу, помидорий рассада дIайогIа кийчлуш ба. Укх шера хий дехкача лаьтташка кхеергья ерригача баьцадаарий культурех 90 процент.

(ТАСС).

ШЕ ЛЕЛА УСТАНОВКА

ШИГРЫ. (Курски область). Скважинаш йоахаш бурув детта низ бола установкаш арахеца йолаеннай геолого - тохкама оборудовани хьаеш йола Щигровски завод. Из ше лела установка аьттув болаш я ушал йолча моттигашка, даим гIор йолча районашка болх бара. Гусеницаш шера хилар бахьан долаш атта дIайохалу из кIоаргача лайла а кхыметтел ша тIа а гIолла.

Установка йиш хулийт скважинаш яхара шозза сихагIа бурув тоха. Машина конструкци оттаяьй предприяте специалисташеи «Гипронефтемаш» яхача московски института Iилмахошеи.

ДАЬХЕННА ДОШ ЛУ

Нохч-ГIалгIай АССР промышленноста, гIишлошъяра, транспорта,

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ

Советски Союза Коммунистически парте XXIV-ча съезда яха йоагтIача тайпара накъанха кийчлуш я вай Даьхе.

Партеи халкъеи вахарерча цу езача событена еш йолча кийчоно Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой антуаизам берригача советски наьха а санна, къаьстта чIоагIа гIоттаьй, полнтически къахьегамен хьинар айдаьд. Республике тIа-тIа шерагIа яржаш латт КПСС XXIV-ча съезда даха доагтIача тайпара къахьегама кердача толамашца накъадахар духьа лелаю социалистически яхь.

Партийни съезда накъаболхача республика къахьегамхоша хIанале а эгтара хьалхара производствении коталонаш яьхай. Промышленноста болхлоша мехка эгтара хьалхарчарца 1970 шера октябра хьалхарча деношка декхарашка 7 ноябре лаьрхIа хиннача метте, кхоачашъяьй пхе шера план промышленни производства берригача боарамаи продукце лоархIамегIара тайпаш арахецараи. Пятилетка шерашка промышленни производства боарам 63,4 процент лакхбеннаб ладанегIа лаьрхIача 60,5 процента меттел. Продукци дукхагIа хьаелга дукхагIа йолча предприятеша керттерча даькъе къахьегама овсарле лакхъяра чотах Iалашдаьд.

Пятилетка ханал хьалха кхоачашъяра фонда юкъе дакъа доккхагIа лаьцад Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене предприятей коллективаша. Шоай пхе шера план 20 сентябре кхоачашъяьй цар. Юбилейни шера 20-миллионни рубеж яьккхар промысловикаша.

«Грознефтехимзаводы» объединене предприятей коллективаша пхе шера планал совгIа массехк миллион тонн сийрда бесаш долча мехкдаьтта продуктай яьккхай, къахьегама овсарле 1,5-зза лакхъяьй, планал совгIа 14,7 миллион сома пайда баьб.

Республика машиннаькъахоша тIехкхоачашъяьй халкъа боахама мухьаш тIадуьттара план, цу даькъе мехкдаьтта продукташ чуювттара а.

Юрта боахама продукци яккхара шера юкъера боарам пхе шера 28,5 процент лакхбеннаб, деррига ялат даккхара — 13 процент, дугана — диазза, комсашта — шозза, шекара свекланеи фуаштеи — 1,3-зза совгIа, тхьамкийна — диазза.

Финансироване ерригача йсточникашкара пятилетке республика халкъа боахам дегIабоалабарга дIадахийтад цхьа миллиард гаргга сом. Цу юкъа хьалъяь а яьккха, эксплуатаце дIаеннай Вознесенски газобензинови завод, центральни газофракционирующи установка, Карабулакера екъача реагентий завод, Назранера трикотажни фабрика, коа гIара оалхазараш леладу Староюртовски фабрика, кхыйола объекташ.

Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхоша чIоагIа хьинар айдаь къахьийгад юбилейни шера. Шера план ханал хьалха кхоачашъяьй, планал совгIа арахийцай 30 миллион сома маьхха хIана яц аьнна йола продукци. Промышленни производства боарам 1969 шерацa нийсбича 7 процент лакхбеннаб. ДукхагIа яьккха из ерригa продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах яьккхай. ТIехкхоачашъяьй пайда бара плани товарни продукцега дIабода мах лохбара задачин.

1969 шерацa нийсдича 50 процент дукхагIа доах ялат колхозашкеи совхозашкеи. Ялатий хьувкъам лакхбеннаб хIара гектара тIара 13.5 центнерагара 19.8 центнерага кхоачаш. Дика хьувкъаяьй комсаш, баьцалаараш, сом, тхьамк. ДукхагIа хьа а яьккхай, кийч а яьй шура, фуаш, тха, хIаьта ииттa дукхагIа хиннад фермашкара доахан а.

1970 шера дIахо а лакхъеш хьенай республика къахьегамхой материальни хьал-торои культурни боарами.

Бахача наьха ерригa ахчан доходаш пхе шера 54 процент дукхагIа хиннай, бытовой гIулакхаш дара боарам 2,5-зза лакхбеннаб.

Вай республика экономика дегIайоалаеча даьха толамаш кхы а дика доккхагIа хила йиш йолаш дар, нагахьа санна промышленноста, юрта боахама балха тIа, къаьстта а капитальни гIирсаш хьалдеча цхьадола цIенхаштара кхоачамбоацараш хилийталецаре.

Продукцена реализаци яра боарама план 1970 шера кхоачашъяьяц 16 предприяте.

Цхьайолча предприятешка эффективно пайда ийцабац производственни мощностех, лоаттабе ма боагтIара къовсам лоаттабаьбац къахьегама овсарле лакхъяр, продукци яккхарга дIабода мах лохбар духьа. 1969 шерацa нийсйича къахьегама овсарле лохъялийтай 24 предприяте.

Цхьайолча предприятеша цIаккха а кхоачашъяцар керда техникеи прогрессивни технологии юкъекхахьара план, лоаттабе ма боагтIара къовсам лоаттабаьбац изделеш дикагIа хилийтар духьа. Мехкдаьттахоша цкъаза шоай ханнахьа дIакхахьац мухьаш, къаьстта а мехкдаьтта продукташ, цу тайпара телхабу предприятей ритмични болх.

Доккхий кхоачамбоацараш хулийт капитальни гIирсаш хьалдеча Республикана хьахьожаьча паччахьалкхен капитальни вложенеех пайда эцара 1970 шера оттаяь план 91,6 процент мара кхоачашъяьяц. Эксплуатаце дIаенна яц А. Шерипова цIерагIча нефтемаслозаводера парафинови цех, МалгIабикера маьхк ю завод, Оаек-Суат — МалгIабик мехкдаьтта провод. Рентабельно болх бац дукхача гIишлошъеча организацеша, доккхий зенаш ду объекташ эксплуатаце дIателарa ханаш юкъатIйоах. Кхоачашъяьяц гIишлои-монтажни балхаш дарга дIабода мах лохбара задаеш. ГIишлошъеча хIана а лира тIяхьожам лоаттабац балхаш дикагIа тайтара, доал доацаш дIаухийт дефицитни материал, ве вIаштIехьбаьккхаб къахьегам, кIезига пайда эц гIишлой материалехи техникахи.

Кхоачамбоацараш хIана а кIезига дац юрта боахам дегIакхуйлача. Дукхача колхозашкеи совхозашкеи лоха ба юртбоахама продукташ яхара боарам, лоха я уж дукхагIа яхара темпаш, лоха я рентабельность, хIаьта цхьадола доакъош зенаш деш а да. Республика кхоачашдаьдаи юбилейни шера ялат, ганараш, дулх, шура, кхы а цхьайола продукташ яхарaи кийчъяраи тIаийца хинна социалистически декхараш. 1970 шера план кхоачашъелга Iалащдаьдац ялатийна — 16, доахан дохкара — 28, шурийна — 33, фуашта — 6, тхана — республикерча 19 боахамо.

Цхьайолча районашка лоаттабе ма боагтIара-къовсам лоаттабаьбац кхашкара хьувкъам лакхбери хьайбай продуктивность айяри духьа. Лоха я лаьтта леладара культура, чIоагтIа телхаю агротехника, пайда во эц лаьттаех, къаьстта а хий декхарах.

Колхозашкеи совхозашкеи кIезига пайда эц юртбоахама техниках. ГIулакх доацаш совцайий лоаттаю чашинаш.

ХьалхагIа а санна тIехьабус общественни хьайбай боахам, КIезига деб хьайбаш, кIезига лакхлу цар продуктивность, мела я доакъарий база. Доахан дойт, Iаьхара дусийт. Эсала къестаду хьайбаш леладеча фермашка халача балхий процессашта механизаци яра деш.

ДIайолаеннача укх нийсалгIча пятилетке дIадахача шерашкарчул дукха а дукхагIа балхаш кхоачашде дезаргда Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой.

Республика массе заводашка, промыслашка, фабрикашка гIишлошъеча а транспортни а организацешка, городашкеи районни центрашкеи, совхозашка а колхозашка а коллективай, партийно-боахама активай собранеш хиннай 1970 шера баьча балха итогаш еш и 1971 шера — нийсалгIча пятилетка хьалхарча шера — социалистически декхараш тIаэцаш.

КПСС XXIV-гIа съезд халкъа боахамо керда доккхий толамаш дахарца белгалъяккха лаьрхIа болча вай республикерча болхлоша, колхозхоша, инженерно-техничечки болхлоша, гIулакхерча наха, берригача къахьегамхоша шоашта укх тайпара декхараш тIаэц:

ПРОМЫШЛЕННОСТЕ

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара даха ма доагтIара накъадахари юбилейни шера декхараш ханал хьалха кхоачашдари духьа яхь лелаеча хана Iоаьча организаторски политически балха опытах пайда а эцаш, 1971 шера хьалхарча квартале продукци хьаяреи цунна реализаци яреи план КПСС XXIV-гIа съезд хьаеллале кхоачашъелга вIаштIехьдаккха а хIаьта 1971 шера халкъа боахама план продукци яккхареи цунна реализаци яреи берригача боарама республика бIарчча хьаийцача 1971 шера 27 декабре кхоачашъе а.

КПСС XXIV-ча съезда спйна къахьегама вахте эттача, производстве хьалха латтарий инициатива къоабалъе, ерригача предприятешкеи организацешкеи шерра дIайоаржае.

1\. Шера план ханал хьалха кхоачашъяра чотах шера планал совгIа 16 млн. сомал кIезигагIча маьха йоаца тайп-тайпара продукции изделеши хьае а царна реализаци е а.

2\. Республика экономика дIахо айяра керттера лостам КПСС ЦК декабрьски (1969 ш.) Пленума решенеш, «Халкъа боахаме производства резерваех пайда дикагIа эцареи экономе режим чIоагIъяреи хьакъехьарча» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо тIа белгалдаь дIадехараш кхоачашделга лархIа.

Производства эффективность лакхъелга, къахьегама овсарле айелга, продукци дикагIа хулийтилгеи из яккхарга дIабода мах лохбелгеи, керда техника а хьалха латта технологи а, толашагIа йола опыти Iилман ларда тIа вIаштIехьбаьккха къахьегами юкъекхухьилга, къахьегама халача процессашта автоматизации механизации елга, производственни мощносташи балха низи пайда хьа ца луш совцаяь лоаттабеш дола бахьанаш дIадоахилга, производственни къахьегамеи дисциплина чIоагIъелга, материальни, къахьегама, ахчан ресурсай хьурматдела вIаштIехьдаккха.

Ерригa дукхагIа йоаккхаш мел йола продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах йоаккхилга Iалашде. Планал совгIа 5 млн. сома пайда бе.

3\. Промышленносте, транспорте кхыча доакъошка боахама реформа хьалашка балха формаши методаши дIегIакхувла а эргайоахаш тоае а. ГIишлошъю организацеш планированеи экономически стимулированеи кердача система тIа а совхозаш йиззача боахама расчета тIа а яхара кийчо е.

Щекински метод юкъе кхахьара даькъера «Грознефтехимзаводы» объединене предприятей балха опыт промышленноста кхыча доакъой предприятешка дIайоаржае.

4\. КПСС XXIV-ча съезда яха йоагтIача тайпара накъаяхара а планал совгIа продукци арахецараи цунна реализаци яраи нийсалгIча пятилетка хьалхарча шера, халкъа боахама план ханал хьалха кхоачашъяра а промышленноста, гIишлошъеча организацей, транспорта, бувзама предприятей, колхозийи совхозийи коллективаша тIаийца декхараш къоабалде, цу даькъе:

«Грознефть» объединене — планал совгIа 150 эзар тонн мехкдаьтта даккха цу даькъе партийни съезд хьаелла ди тIакхоачаш — 20 эзар тонн;

— «Грознефтехимзаводы» объединене — планал совгIа дукха миллионаш сома маьха мехкдаьтта чакхдаьккхан мехкдаьтта химеи тайп-тайпара продукташ хьаеи царна реализаци еи, цу даькъе хьалхарча квартале съезд хьаеллаш массехк млн. сома маьхачоа;

— машинашъечеи металлообработкаи предприятешка — 700 эзар сомал, цу даькъе хьалхарча квартале 220 эзар сомал кIезигагIа боацача маьха машинаш, оборудовани, аппараташ, кхыйола изделеш планал совгIа кийчъеи царна реализаци еи;

— энергетика предприятешка энергетически оборудоване тешамегIа болх белга Iалашде, потребителаш электрически йIовхалеи энергеца хаддаза Iалашбе, промышленностеи транспортеи электрически йIовхалеи энерги кхомбеш дIаухийтилга Iалашде, республика бIарчча хьаийцача 20 млн. киловатт-сахьат электроэнергии 120 эзар гигакалори йIовхала энергии кхое, цу даькъе КПСС XXIV-гIа съезд хьаелла ди тIакхоачаш 3,5 млн. киловатт-сахьат электроэнергии 40 эзар гигакалори йIовхала энергии кхое, шоай гIулакхашта йоаго хIама юхаозаш дIаахийтара чотах условни доагова 3 эзар тонн кхое. — яйгача промышленноста предприятешка — шера планал совгIа 340 эзар сома маьха, цу даькъе хьалхарча квартале 140 эзар сомал кIезигагIа боацача маьха тIехдикача изделей бе-бе тайпаш хьаде а реализаци е а;

— моттигерча промышленноста предприятешка — изделеш, цу даькъе халкъо леладу тоВараш, дукхагIа арахецара чотах шера планал совгIа 180 эзар сома, цу даькъе хьалхарча квартале 40 эзар сома маьха продукцена реализаци е;

— хьуни хьу чакхйоахачеи промышленноста предприятешка, — планал совгIа 175 эзар сома, цу даькъе парте съезд хьаелла ди хьатIакхоачаш 40 эзар сома маьха продукци хьаеи реализаци еи;

— кхачан промышленноста предприятешка — производственни мощносташ эласмъяхареи парех пайда дикагIа эцареи бедала обработка яра прогрессивни методаш юкъе кхахьара, ассортимент шеръяра чотах планал совгIа 1800 эзар сома, цу даькъе хьалхарча квартале 500 эзар сома маьха продукци хьае.

Iилма-тохкамеи проектно-конструкторски организацей коллективаша шоашта декхараш тIаэц керда процессаши оборудовании дIахо сихагIа хьадагалувцари производствана юкъекхахьари, дунен Iилманеи техникаеи карагIдаьннарий боарамо ма яхара йола хIанаара прогрессивни решенеш проекташта юкъекхахьар, тIехдика проектно-сметни документаци ханал хьалха дIателга Iалашдар духьа къовсам лоаттабе.

ГрозНИИ а Н. А. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода а коллективаша шоашта декхар тIаэц каталитически крекинга установкана «ЦЕОКАР» яха керда катализатор промышленни производстве хьаелга вIаштIехьдаккха.

«Гипрогрознефта» а ГрозНИИ а коллективаша декхар тIаэц КПСС XXIV-гIа съезд хьаелла ди тIакхоачаш грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводашта реконструкци яра техничечки проект йистеяккха.

Бытовой гIулакхаш дечеи коммунальни боахамеи предприятей коллективаша декхар тIаэц керда предприятеш хьальяреи болх беш яраш тоаяреи чотах бахача наха деча гIулакхий боарам лакхбеи тайпаш шердеи, 1971 шера 75 приемни пункт, тайп-тайпара мастерскеш, быта цIенош хьадедла.

Паччахьалкхени кооперативнни торговле болхлоша декхар тIаэц товарооборота план 29 декабрь хьатIакхоачаш кхоачашъе. 1971 шу чакхдалалехьа кхы тIа а 2,9 млн. сома, цу даькъе хьалхарча квартале 575 эзар сома маьха тоВараш дохка.

Шера керте 145 балха моттиг йола тикаши 2 эзар сага Iоха моттиг йола столовеши хьалъе, къахьегамхошта гIулакх дара культура лакхъе.

ГIИШЛОШЪЕЧА

Хьалхарча кварталера гIишлой-монтажни балхий план паччахьалкхен капвложенешта а хIаьта ишта подрядни балхийи хоэспособагIа кхоачашдеш долча балхийи берригача боарама а КПСС XXIV-гIа съезд хьаелла ди хьатIакхоачаш чакхъяккха а хIаьта шера планаш 27 декабрь хьатIаотташ кхоачашъе а.

Капвложенеех пайда эцареи чуIе цIенош, школаш, больницаш, школе даха ха йоацача берий учреждениеш, хьайбаш чулеладу комплексаши сомий-баьцадаарий хранилищаши эксплуатаце дIаялареи план ханал хьалха кхоачашъе.

Къахьегама овсарле планагIачул 1 процент дукхагIа лакхъелга Iалашде.

Машинех, механизмех пайда дикагIа эцара, гIишлой материалаш, йоагаю хIама, электроэнерги кхомбеш дIаахийтара чотах гIишлой-монтажни балхаш дарга дIабода мах планагIачул 0,3 процент дукхагIа лохбелга вIаштIехьдаккха.

ГIишлой-монтажни балхий дикал лакхъе. 80 процентал кIезигагIа йоаца объекташ дикеи тIехдикеи мах бергболаш дIалулга Iалашде.

ЛоархIамегIара ер объекташ ханал хьалха эксплуатаце дIалулга Iалашде.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ГIИШЛОШЪЯРА УПРАВЛЕНЕ

— «Трансмаш» завод производственни корпус;

— Знаменски чхьагIар доакха завод;

— трамвайни депо;

— педагогически института общежити;

Грозненски нефтемаслозаводера карбамидии депарафинизаце установка, Карабулакски карьер, цементи завод, цирк, театр, некаш ду бассейн, мехкдаьттаи педагогически институтий дешара корпусаш хьальяра хьахийцача капиталовложенеех ханал хьалха пайда эцилга Iалашде.

«ГРОЗГАЗСТРОЙ» ТРЕСТЕ

— Вознесенски газ чакхйоахача заводеба дожимной компрессорни станце пусковой комплекс;

— Iаьлий-Юртара Вознесенске йода газопровод;

— шоай доалахьара промышленни база.

«ЧЕЧИНГСЕЛЬСТРОЙ» ТРЕСТЕ

— 5 эзар кв. метр теплицаш.

Хьайбаш чудоахкаду ерригa помещенеш 3-ча квартале.

ГIИШЛОЙ МАТЕРИАЛИЙ УПРАВЛЕНЕИ КАРЬЕРО-УПРАВЛЕНЕИ

— арахецаш йола гIирсашка йода етта кирпишк 174 миллионага дIакхоачае, цу даькъе планал совгIа 8 миллионал кIезигагIа йоацаш арахеца, из наьха санна дикагIа хургйола гIулакх де.

Планал совгIа 20 эзар кубически метр рудни йоаца гIишлой материалаш хьае.

КОММУНАЛЬНИ БОАХАМА МИНИСТЕРСТВЕ

71 километр газовии 32 километр водопроводнии сеташ хьалъе.

11,5 эзар квартире газ чуйилла.

Автомобильни наькъаш дехкареи тоадареи управлене — планал совгIа автомобильни наькъаш 8 километр керда дехкеи 12 километр тоадеи.

Производственни базаш дIахо дегIайоалаелгеи чIоагIъелгеи гIишлошъяра индустреи гIишлой материалийи гIишлошъеча организацей а предприятей а лоархIамегIара декхар лархIа.

ТРАНСПОРТЕИ БУВЗАМЕИ

Машиннаькъа Грозненски отделене предприятей коллективаша 1971 шера декхар тIаэц планал совгIа 120 эзар тонн халкъа боахама мухьаш дIадахьа, цу даькъе КПСС XXIV-гIа съезд хьаелла ди хьатIакхачалехьа — 50 эзар тонн;

— кхы тIа а мухьаш дIаувзара хIара дениеи бийсанеи вагонаши гобоахилга сихдара, вагонашта мухь дукхагIа тIаботтара, массе тайпара ремонташ еш сайца латташ йоаха ханаш лоацъяра чотах 200-нел кIезигагIа йоацаш вагонаш мукъаяха, ремонт еча сайца латташ локомотиваша йоаккха 0,1 процент лоацъе.

Республикерча автомобильни транспорта болхлоша, инженерно-техничечки болхлоша, гIулакхерча наха декхар тIаэц мухьаш дIакхахьара шера план 28 декабре чакхъяккха, пассажираш дIа-хьа кхувлара — 1971 шера 29 декабре, хIаьта хьалхарча квартала план 28 марта кхоачашъе. XXIV-гIа съезд хьаеллача дийнахь кходаьча доагоВапа болх бе.

Пассажираш дIа-хьа кхувлареи мухьаш дIа-хьа кхахьареи шера план 1971 шера 25 декабрь хьатIдотталехьа кхоачашъе декхар тIаэц фегарча транспорта болхлоша.

Бувзама организацей болхлоша декхар тIаийцад 1971 шера плани продукци хьаяра боарама 101 процент кхоачашъе, къахьегама овсарле 2,0 процент лакхъе, телефонни бувзами радиоточкаши дегIакхувлара план 1971 шера 20 декабре кхоачашъе.

Республика изобретателашеи рационализаторашеи декхар тIаэц 1971 шера изобретенеши рационализаторски предложенеши юкъекхахьарах 12 млн сом кходе, цу даькъе хьалхарча квартале — 2,5 млн. сом.

ЮРТА БОАХАМЕ

ЛАЬТТА ЛЕЛАДАР

Латта леладара культура 1971 шера дикка лакхъе, Iилман ларда тIа латта юрта боахам лелабара система тIагIертта юкъекхувла.

Севообороташ караерзаяра, хий дехкача лаьттаехи удобренеехи пайда дикагIа эцара, фуна лаьрхIа материал дикагIа хилийтара, хьалха латтарий опытах шерра пайда эцара ларда тIа республике юкъера лаьрхIача ялаташ хIара гектара тIара 21 центнерал, шекара свекла 215 центнерал, баьцадаараш 140 центнерал, коартолаш 100 центнерал, тхьамка 12 центнерал, комсаш 64 центнерал, сом 40 центнерал кIезигагIа боацаш чукхухьилга Iалашде.

Хий дехкача лаьттай хIара гектара тIара гурахьа юа культураш 40 центнерал, хьажкIаш 45—50 центнерал, дуга 40—50 центнерал, шекара свекла 300—350 центнерал, баьцадаараш 200—220 центнерал кIезигагIа доацаш даха.

Дерригa чудахьаш дола ялат 475 эзар тоннага дIакхоачаде.

Паччахьалкхенга 141 эзар тонн ялат дохка, цу даькъе планал совгIа 30 эзар тонн, ганараш 15 эзар тонн, шекара свекла 160 эзар тонн, баьцадаараш 85 эзар тонн, комсаш 105 эзар тонн, тхьамка 1400 тонн дохка.

Кхашкара дерригa балхаш дикагIа йолча агротехнически ханашка де, дIалувча стандартни, дикагIа йолча репродукцей, сортовой цIенача категорей цхьоалагIча класса районированни сортех дола фу тоссаш культураш дIае.

Ах парагIа лаьттанна обработка елга, юхкаш херцаелга шерра юкъекхахьа, предплужникаш йоахкача нохарашца мара оахам ца де, оахам ду комбинированни агрегаташ юкъекхувла.

1 апрель хьатIакхачалехьа хий уха системаш цIенъяь а тоаяь а яха, лаьттах тIоэдал чуйолийташ хий ца дуллаш хий дехкача лаьттаех цхьанна гектара тIа бIаьстан юхье ялаташ дIа ца де.

600 эзар тоннал кIезигагIа йоацаш органически удобренеш товса. Бокъонца агрохимически картограммашка хьежжа мара минеральни удобренеш ца теса.

БIаьстан юхье ялаташ дIадера ханнахьа кийчо е а лакхача агротехнически боараме уж дIаде а.

Лаьтташ тоадеча машинашта укх шера 1 мартага кхачалехьеи ялаташ чуэцача техникана 1 майга кхачалехьеи ремонт яь яккха.

Ерригача колхозашкеи совхозашкеи тракторашеи кхыча техникаи шиц сменагIа болх белга Iалашде а хIаьта цу гIулакха юртбоахама техниках балха овсарле лакха йолаш пайда эцилга вIаштIехьа а даьккха, ерригача бригадашта мел эш механизатораш хилийта а.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДАР

Доакъараш дукхагIеи дикагIеи хилийта, хьайбаш леладу объекташ хьалъяреи цунна механизаци яреи темпаш сихъе, фермашка племенной балха культуреи боарами лакхбе а цу ларда тIа доахани коа тIара оалхазарашк 1971 шера дIахо дебаделга а цар продуктивность лакхъелга а. Хьайбай продукташ дукхагIа йоахилгеи паччахьалкхенга йохкилгеи, уж яхарга дIабода мах лохбелга Iалашде а.

Колхозашкара, совхозашкара, паччахьалкхен кхыча боахамашкара доахан шу чакхдоалача хана 105 эзар бежанга дIакхоачаде, цу даькъе детта доахан 55,5 эзарнега, хьакхарч — 124 эзарнега, жа — 558 эзарнега, массе тайпара ханаш йола коа тIара оалхазараш — 860 эзарнега, кроликаш (се яраш) 4 эзарнега дIакхоачае.

ХIара 100 Iатта тIехьа юкъера лаьрхIача 85-нел кIезигагIа доацаш Iаьсийи хIара бIаь жийна тIехьа 100 Iаьхари хьалкхебе. Юкъера лаьрхIача хIара кхоачаба Iаттагара 2100 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яккха, хIара яхнача котама тIехьара 146 фуъ гулде, юкъера лаьрхIача хIара устагIанна тIера 4.5 килограмм тха даккха.

Дийна долаш эзача шера 32,5 эзар тонн дулх даккха, 102 эзар тонн шура яккха, 60 млн. фуъ гулде, 2400 тонн тха даккха.

Боахамий ерригача категореша дийна долаш эзача паччахьалкхенга 32,7 эзар тонн дулх, 83 эзар тонн шура, 57 млн. фуъ, 3550 эзар тонн тха дохка, цу даькъе планал совгIа 2700 тонн дулх, 3000 тонн шура, 7 млн. фуъ, 300 тонн тха дохка.

Парте XXIV-гIа съезд хьаелла ди хьатIаотталехьа хьайбай продукташ кийчьяра квартала план ханал хьалха кхоачашъе. Паччахьалкхенга I квартале — дийна долаш эзача 7,3 эзар тонн дулх, 15,5 эзар тонн шура, 18 млн. фуъ дохка.

* * *

Юртбоахама производствана массе оагIорахьара механизаци яра, къахьегам вIаштIехьбоаккхилгеи цунах мах телгеи эргадоахаш тоадара, карарча резервех пайда дикагIа эцара, экономе режим чIоагIъяра ларда тIа 1971 шера юрта боахамера къахьегама овсарле планагIачул 2 процент дукхагIа лакхъе, продукци яккхарга дIабода мах 1.5 процент лохбе. Ерригача колхозашеи совхозашеи рентабельно болх белга вIаштIехьдаккха.

Районий юрта боахама къахьегамхоша укх тайпара декхараш тIаэц:

АЧХОЙ-МАРТАНА РАЙОН

Лаьтта леладареи хьайбаш леладереи культура лакхъяр духьа къовсам а лоаттабеш, района совхозий коллективаша хIара гектара тIара 21 центнер ялата цу даькъе 36,8 центнер хьажкIаш, 84,2 центнер баьцадаараш даха, 213 центнер шекара свекла яккха, 40 центнер сом баккха лаьрхIад.

Дерригa чудахьаш дола ялат 17,2 эзар тоннага, шекара свекла 17,6 эзар тоннага, баьцадаараш 10 эзар тоннага, сом 4,3 эзар тоннага дIакхоачабе. Паччахьалкхенга 6,4 эзар тонн, цу даькъе планал совгIа 1,4 эзар тонн ялат, 16 эзар тонн шекара свекла, 8 эзар тонн, цу даькъе планал совгIа 500 тонн баьцадаараш, 4,37 эзар тонн, цу даькъе планал совгIа 370 тонн сом, 1240 тонн дулх, 4050 тонн шура, 640 центнер тха, 1 миллиони 900 эзари фуъ дохка, цу даькъе планал совгIа дохка: дулх 90 тонн, шура 50 тонн, фуаш 200 эзар.

ХIара кхоабача Iаттагара 1880 килограмм шура яккха, хIара яхнача котама тIехьара 125 фуъ гулде.

Парте XXIV-гIа съезд хьаелла ди хьатIакхоачаш хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъелга Iалашде а хьалхарча квартале 410 тонн дулх, 730 тонн шура, 660 эзар фуъ дохка.

КЕРДА ТОЛАМ БАККХА!

юрта боахама болхлоша КПСС XXIV-ча съезда сийнеи 1971 шераи тӀаийца

ДЕКХАРАШ

ВЕДАНА РАЙОН

Парте XXIV-ча съезда баха боагтӀача тайпара накъабахар духьа лелаеча социалистически яхь юкъе а баха. района къахьегамхоша декхар тӀаийцад хӀара гектара тӀара 16 центнер ялатий, 11 центнер тхьамкий, 30 центнер сомий яккха.

Деррига чудахьаш дола ялат 2,3 эзар тоннага, тхьамка 200 тоннага дӀакхоачаде.

Паччахьалкхенга 200 тонн ялат, 200 тонн тхьамка, 690 тонн дулх, 420 центнер тха, 300 эзар фуъ дохка, цу даькъе планал совгӀа 90 тонн дулхи 100 тонн тхьамкеи дохка.

Парте XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀаотташ дулхи фуъши кийчдара квартальни планаш кхоачашъелга Ӏалашде, хьалхарча квартале 150 тонн дулхи 150 эзар фуъи дохка.

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОН

КПСС XXIV-ча съезда сийна района колхозашеи совхозашеи лаьрхӀад 1971 шера хӀара гектара тӀара 19 центнер ялат даккха, ганараш — 10 центнер, шекара свекла — 220 центер, баьцадаараш — 154 центнер, сом — 60 центнер баккха.

Деррига чудахьаш дола ялат 95 эзар тоннага, ганараш 2 эзар тоннага, шекара свекла 4,6 эзар тоннага, баьцадаараш 31 эзар тоннага, сом 8,6 эзар тоннага, дулх 6,2 эзар тоннага, шура 28,3 эзар тоннага, фуаш 34,7 миллионага, тха 175 тоннага дӀакхоачаде.

Паччахьалкхенга 16,5 эзар тонн ялат, 1,7 эзар тонн ганараш, 28 эзар тонн баьцадаараш, 8,5 эзар тонн сом, 6050 тонн дулх, 24,5 эзар тонн шура, 32 миллион фуъ дохка, цу даькъе планал совгӀа 3,5 эзар тонн ялат, 2 эзар тонн баьцадаараш, 800 тонн сом, 450 тонн дулх, 900 тонн шура, 4 миллиони 500 эзари фуъ дохка.

ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 2200 килограмм шура яккха, хӀара яхкача котама тӀехьара 145 фуъ гулде, хӀара устагӀанна тӀера 4,7 килограмм тха даккха.

КПСС XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀаотташ хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъелга Ӏалашде, хьалхарча квартале 890 тонн дулх, 3800 тонн шура, 8,7 миллион фуъ дохка, цу даькъе планал совгӀа 60 тонн дулх, 1,2 миллион фуъ дохка.

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОН

Лаьтта леладареи хьайбаш леладареи культура лакхъяраӀилманеи хьалха латтача опытаи карагӀдаьнараш юртбоахама производствана юкъеяххьара лерда тӀа района юрта боахама къахьегамхоша декхар тӀаэц 1971 шера хӀара гектара тӀара 25 центнер ялат, цу даькъе 30 центнер хьажкӀаши 40 центнер дугеи даккха, хӀара гектара тӀара 250 центнер шекара свекла, 110 центнер баьцадаараш, 30 центнер сом, 50 центнер комсаш яха.

Деррига чудахьаш дола ялат 33,5 эзар тоннага, цу даькъе дуга 9,6 эзар тоннага, ганараш 2,3 эзар тоннага, шекара свекла 31 эзар тоннага, баьцадаараш 2,6 эзар тоннага, сом 1,1 эзар тоннага, комсаш 4,4 эзар тоннага дӀакхоачае.

Паччахьалкхенга 11 эзар тонн, цу даькъе планал совгӀа 1 эзар тонн ялат, 1,7 эзар тонн ганараш, 29 эзар тонн шекара свекла, 2,2 эзар тонн баьцадаараш, 4,2 эзар тонн комсаш, 1,0 эзар тонн сом, 1800 тонн дулх, 5610 тонн шура, 300 центнер тха, 380 эзар фуъ дохка, цу даькъе планал совгӀа 150 тонн дулх, 410 тонн шура, 30 эзар фуъ, 110 тонн сом бохка.

ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 2100 килограмм шура яккха.

Паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара хьалхарча квартала план 1971 шера 25 марта кхоачашъе, 620 тонн, цу даькъе планал совгӀа 30 тонн дулх дохка, 1150 тонн, цу даькъе планал совгӀа 100 тонн шура йохка, 100 эзар фуъ дохка.

МАЛГӀАБИКА РАЙОН

Района юрта боахама къахьегамхоша КПСС XXIV-ча съезда баха боагтӀача тайпара накъабахар духьа социлистически яхь а йоаржаяь, декхар тӀаийцад 1971 шера хӀара гектара тӀара 21,3 центнер ялат, цу даькъе ялатийна лаьрхӀа хьажкӀаш 31,4 центнер яккха, 12 центнер ганараш, 100 центнер баьцадаараш даха.

1971 шера деррига чудахьаш дола ялат 36,0 эзар тоннага, ганараш 3,1 эзар тоннага, баьцадаараш 1,4 эзар тоннага дӀакхоачаде. Паччахьалкхенга 11,5 эзар тонн, цу даькъе планал совгӀа 3,0 эзар тонн ялат, 2,3 эзар тонн ганараш, цхьа эзар тонн баьцадаараш, 2310 тонн дулх, 2800 тонн шура, 126 тонн тха, 200 эзар фуаш дохка, цу даькъе планал совгӀа 210 тонн дулх, 200 тонн шура, 50 эзар фуъ дохка.

ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 1880 килограмм шура яккха, хӀара устагӀанна тӀера 4,2 килограмм тха даккха.

КПСС XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀаотташ хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъелга Ӏалашде а хьалхарча квартале 570 тонн дулх, 530 тонн шура, 100 эзар фуъ, цу даькъе планал совгӀа 40 тонн дулхи 30 эзар фуъи дохка а.

НАДТЕРЕЧНИ РАЙОН

Районерча совхозий коллективаша, КПСС ЦК июльски (1970 ш.) Пленума решенеш кхоачаш а еш, 1971 шера хӀара гектара тӀара 21,7 центнер ялат 57,5 центнер комсаш, 100 тонн баьцадаараш даха лаьрхӀад.

Деррига чудахьаш дола ялат 38,3 эзар тоннага, комсаш 20 эзар тоннага, ганараш 1,4 эзар тоннага дӀакхоачаде.

Паччахьалкхенга 17 эзар тонн ялат, цу даькъе планал совгӀа 4,5 эзар тонн, 20 эзар тонн комсаш йохка, цу даькъе планал совгӀа 1,5 эзар тонн, 500 тонн ганараш, 2000 тонн дулх дохка, цу даькъе планал совгӀа 150 тонн, 4000 тонн шура йохка, цу даькъе планал совгӀа 150 тонн, 108 тонн тха дохка, цу даькъе планал совгӀа 53 тонн.

ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 2250 килограмм шура яккха, хӀара устагӀанна тӀера 3,2 килограмм тха даккха.

КПСС XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀаотташ хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъелга Ӏалашде а хьалхарча квартале 500 тонн, цу даькъе планал совгӀа 50 тонн дулх, 650 тонн шура, цу даькъе планал совгӀа 100 тонн шура йохка, 200 эзар, цу даькъе планал совгӀа 50 эзар фуъ дохка.

НАЬСАРЕН РАЙОН

Юртбоахама производства резерваех пайда а эцаш, района къахьегамхоша шоашта декхар тӀаэц хӀара гектара тӀара 22,1 центнер ялат, 26,8 центнер хьажкӀаш, 10 центнер ганараш, 96,5 центнер коартолаш, 120 центнер баьцадаараш даха. Деррига чудахьаш дола ялат 32 эзар тоннага, ганараш 2,8 эзар тоннага, баьцадаараш 1,4 эзар тоннага, сом 800 тоннага, коартолаш 5,6 эзар тоннага дӀакхоачае. 17,8 эзар тонн, цу даькъе планал совгӀа 4,6 эзар тонн ялат, 1,8 эзар тонн ганараш, 3,1 тонн коартолаш, 1,0 эзар тонн баьцадаараш, 11,35 тонн дулх, 4100 тонн шура, 49 тонн тха, 325 эзар фуъ дохка, цу даькъе 85 тонн дулх, 300 тонн шура, 25 эзар фуаш дохка. ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 1800 килограмм шура яккха, хӀара устагӀачна тӀера 3,0 килограмм тха даккха.

Парте XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀаотташ хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъелга Ӏалашде а хьалхарча квартале 210 тонн дулх, 830 тонн шура, 150 эзар фуъ дохка а.

НАУРСКИ РАЙОН

Кердача пятилетка хьалхарча шера чу болаш а КПСС XXIV-ча съезда баха боагтӀача тайпара накъабаха безам болаш а, района къахьегамхош лаьрхӀад 1971 шера хӀара гектара тӀара 20,3 центнер ялат, 136 центнер баьцадаараш, 50 центнер сом, 62,3 центнер комсаш яха.

Деррига чудахьаш дола ялат 39 эзар тоннага, баьцадаараш 2,7 эзар тоннага, сом 2,1 эзар тоннага, комсаш 78,0 эзар тоннага, тха 696 тоннага дӀакхоачаде. Паччахьалкхенга 10,1 эзар тонна, цу даькъе планал совгӀа 2,6 эзар тонн ялат 1,6 эзар тонн баьцадаараш, 1,3 эзар тонн сом, 76,6 эзар тонн комсаш, 3160 тонн дулх, 6100 тонн шура, 918 тонн тха; 2400 эзар фуъ дохка, цу даькъе планал совгӀа 260 тонн дулх, 500 тонн шура, 400 эзар фуъ, 88 тонн тха дохка. ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 2500 килограмм шура яккха. ХӀара устагӀанна тӀера 4,7 килограмм тха даккха.

Парте XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀаотташ хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъелга Ӏалашде а хьалхарча квартале 450 тонн дулх, 1050 тонн шура, 870 эзар фуъ дохка а, цу даькъе планал совгӀа 30 тонн дулх, 100 тонн шура, 70 эзар фуъ дохка.

НОЖАЙ-ЮРТА РАЙОН

Района къахьегамхоша, лаьтта леладареи хьайбаш леладареи культура лакхъяр духьа къовсам а лоаттабеш, шоашта декхараш тӀаэц хӀара гектара тӀара 17 центнер ялата, 110 центнер баьцадаарий, 15 центнер тхьамкий, 11 центнер ганарий яккха. Деррига чудахьаш дола ялат 6,4 эзар тоннага, баьцадаараш 2,9 эзар тоннага, тхьамка 900 тоннага дӀакхоачаде. Паччахьалкхенга 500 тонн ялат, 1,5 эзар тонн баьцадаараш, 500 тонн сом, 900 тонн тхьамка, 1210 тонн дулх, 600 эцар фуъ, цу даькъе планал совгӀа 200 тонн ялат, 700 тонн баьцадаараш, 260 тонн тхьамка, 260 тонн дулх дохка.

КПСС XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀаотташ паччахьалкхенга дулх дохкара ах шера план кхоачашъелга Ӏалашде.

СОВЕТСКИ РАЙОН

Советски района къахьегамхоша, лаьттанцареи хьайбашкареи йоала продукташ алсамъяхар духьа къовсам а лоаттабеш, декхар тӀаийцад хӀара гектара тӀара 15 центнер ялатий, 82 центнер баьцадаарий, 12 центнер тхьамкий яккха. Деррига чудахьаш дола ялат 2,6 эзар тоннага, тхьамка 130 тоннага дӀакхоачаде. Паччахьалкхенга 130 тонн тхьамка, 750 тонн дулх дохка. Планал совгӀа 100 тонн дулх, 15 эзар фуъ, 11 тонн тха дохка.

Парте XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀаотташ хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъелга Ӏалашде а хьалхарча квартале 160 тонн дулхи 110 эзар фуъи, цу даькъе планал совгӀа 30 тонн дулхи 10 эзар фуъи дохка.

СУНЖЕНСКИ РАЙОН

Района къахьегамхоша, парте XXIV-гӀча съезда баха боагтӀача тайпара накъабаха безам а болаш, декхараш тӀаийцад 1971 шера хӀара гектара тӀара 26,4 центнер ялат даккха, цу даькъе 39 центнер хьажкӀаш яха, 15,2 центнер ганараш, 168 центнер баьцадаараш даха, 110 центнер коартолаш, 52 центнер сом баккха.

Деррига чудахьаш дола ялат 80,3 эзар тоннага, ганараш 8,1 эзар тоннага, баьцадаараш 33,6 эзар тоннага, коартолаш 5,6 эзар тоннага, сом 7,1 эзар тоннага, дулх 4460 тоннага, шура 20900 тоннага, фуаш 13.500 эзарнега дӀакхоачаде.

Паччахьалкхенга 21,6 эзар тонн ялат, 5,6 эзар тонн ганараш, 28,1 эзар тонн баьцадаараш, 2,2 эзар тонн коартолаш, 6,8 эзар тонн сом, 4,5 эзар тонн дулх, 16,5 эзар тонн шура, 247 тонн тха, 12050 эзар фуъ дохка, цу даькъе планал совгӀа 4,6 эзар тонн ялат, 1,8 эзар тонн баьцадаараш, 750 тонн сом, 400 тонн дулх, 900 тонн шура, 1550 эзар фуъ дохка.

ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 2300 килограмм шура яккха, хӀара котама тӀехьара 160 фуъ гулде, хӀара устагӀанна тӀера 3,5 килограмм тха даккха.

Парте XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатаотташ хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъе а хьалхарча квартале 1600 тонн дулх, 3500 тонн шура, 4300 эзар фуъ дохка а, цу даькъе планал совгӀа 100 тонн дулх, 60 тонн шура, 500 эзар фуъ дохка.

УРУС-МАРТАНА РАЙОН

Парте XXIV-ча съезда сийна социалистически яхь а йоаржаяь, района къахьегамхоша лаьрхӀад хӀара гектара тӀара 25 центнер ялат, цу даькъе 30 центнер хьажкӀаш яха, 10 центнер ганараш, 250 центнер шекара свекла, 150 центнер баьцадаараш, 48 центнер сом, 12 центнер тхьамка даккха.

Деррига чудахьашдола ялат 27,7 эзар тоннага, шекара свекла 46,2 эзар тоннага, баьцадаараш 2,4 эзар тоннага, сом 1,8 эзар тоннага, ганараш 900 тоннага, тхьамка 120 тоннага дӀакхоачаде.

Паччахьалкхенга 10,6 эзар тонн, цу даькъе планал совгӀа 2,6 эзар тонн ялат дохка, 42 эзар тонн шекара свекла, 850 тонн ганараш, 2 эзар тонн, цу даькъе планал совгӀа 350 тонн баьцадаараш, 1,7 эзар тонн, цу даькъе планал совгӀа 200 тонн сом, 1670 тонн, цу даькъе планал совгӀа 140 тонн дулх, 5500 тонн, цу даькъе планал совгӀа 230 тонн шура, 2250 эзар, цу даькъе планал совгӀа 250 эзар фуъ дохка.

ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 1900 килограмм шура яккха, хӀара котама тӀехьара 130 фуъ гулде.

Парте съезд хьаелла ди хьатӀотташ хьайбай продукташ кийчъяра квартальни планаш кхоачашъелга Ӏалашде а, хьалхарча квартале 400 тонн дулх, 100 тонн шура, 670 эзар фуъ, цу даькъе планал совгӀа 40 тонн дулх, 50 тонн шура, 70 эзар фуъ дохка а.

ШАЬЛА РАЙОН

Района къахьегамхоша, лаьтта леладареи хьайбаш леладареи культура лакхъяр духьа къовсам а лоаттабеш, 1971 шера шоашта декхараш тӀаэц хӀара гектара тӀара, 22,0 центнер ялат, цу даькхе 31,5 центнер хьажкӀаш яха, 11,5 центнер ганараш, 200 центнер шекара свекла, 108 центнер баьцадаараш, 40 центнер сом, 13 центнер тхьамка даккха. Деррига чудахьаш дола ялат 34,4 эзар тоннага, ганараш 1,2 эзар тоннага, шекара свекла 66,7 эзар тоннага, баьцадаараш 1,8 эзар тоннага, сом 1,7 эзар тоннага, тхьамка 240 тоннага, шура 6825 тоннага, дулх 1866 тоннага, фуаш 2390 эзар тоннага дӀакхоачаде.

Паччахьалкхенга 12,8 эзар тонн ялат, 65,0 эзар тонн шекара свекла, 1,4 эзар тонн баьцадаараш, 230 тонн тхьамка, 900 эзар тонн ганараш, 3,5 эзар тонн сом, 5800 тонн шура, 2235 тонн дулх, 2800 эзар фуаш, цу даькъе планал совгӀа 2,8 эзар тонн ялат, 160 тонн баьцадаараш, 30 тонн тхьамка, 350 тонн сом, 300 тонн шура, 185 тонн дулх, 300 эзар фуъ дохка.

ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 1850 килограмм шура яккха, хӀара яхкача котама тӀехьара 130 фуъ гулде. Паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара квартальни план 1971 шера 25 марта кхоачашъе а планал совгӀа 50 тоннал кӀезигагӀа доацаш дулх, 80 эзар фуъ дохка а.

ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОН

Района къахьегамхоша, лаьтта леладареи хьайбаш леладареи культура лакхъяр духьа къовсам а лоаттабеш, шоашта декхараш тӀаэц хӀара гектара тӀара 22,3 центнер ялат, 74,7 центнер комсаш, 10 центнер ганараш, 96 центнер баьцадаараш дохка.

Деррига чудахьаш дола ялат 35 эзар тоннага, комсаш 9,6 эзар тоннага, сом 800 тоннага, баьцадаараш 1,4 эзар тоннага, дулх 4850 тоннага, шура 7500 тоннага, тха 1240 тоннага, фуаш 3000 эзарнега дӀакхоачаде. Паччахьалкхенга 7,6 эзар тонн ялат, 8 эзар тонн комсаш, 1 эзар тонн баьцадаараш, 4100 тонн дулх, 5500 тонн шура, 1722 тонн тха, 2000 эзар фуъ дохка, цу даькъе планал совгӀа 1,6 эзар тонн ялат, 300 тонн дулх, 300 тонн шура, 157 тонн тха, 500 эзар фуъ дохка.

ХӀара кхоабача Ӏатта лоархӀаш 2600 килограмм шура яккха, хӀара устагӀанна тӀера 5,0 килограмм тха даккха, хӀара яхкача котама тӀехьара 135 фуъ гулде.

Паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара квартальни план ханал хьалха кхоачашъе. Планал совгӀа 50 тонн дулх, 110 тонн шура, 160 эзар фуъ дохка.

«ГРОЗВИНО» ЯХА ПРОИЗВОДСТВЕННО-СОВХОЗНИ ОБЪЕДИНЕНИ

Парте XXIV-ча съезда накъайолхаш йолча объединене совхозий коллективаша лаьрхӀад хий дехкача лаьтта ягӀача комсий гаьний хӀара гектара тӀара 70 центнерал кӀезигагӀа йоацаш комсаш яха, 25 центнер ялат даккха.

80 гектара тӀа комсаш керда дӀайоагӀа; гаьнаш нийлха ца хилийтар духьа кхы тӀа а 2,3 миллион комсий гаьнаш дӀайогӀа.

Деррига чудахьаш дола ялат 25 эзар тоннага дӀакхоачаде, пачхахьалкхенга 13 эзар тонн ялат дохка, 95 эзар тонн комсаш яхеи пачхахьалкхенга йохкеи. Пачхахьалкхенга 370 тонн дулх, 4340 тонн шура йохка.

Дулх дохкара ах шера план съезд хьаелла ди хьатӀаотташ кхоачашъе, хӀаьта шура йохкара квартальни план укх шера 20 март хьатӀакхачалехьа кхоачашъе.

«СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» ОБЪЕДИНЕНИ

Кердача пятилетка хьалхарча шера чу беннача объединене предприятей болхлоша декхар тӀаэц материально-техническа средстваш хьаяра шера план 1971 шера 20 декабрга кхачалехьеи царна реализаци яра план 15 декабрга кхачалехьеи кхоачашъе.

Централизованни накъаца потребителашта мухьаш лоаттадара удельни вес товарооборота берригача боарамца нийсйича 75 процентага дӀакхоачае.

Производстваеи торговлегеи дӀадодар кӀезигдара чотах планал совгӀа 250 эзар сома пайда бе. Ремонтни предприятешкара къахьегама овсарле планагӀачул 2,5 процент дукхагӀа лакхъе, механизированни балхаш тӀа — 3 процент, автотранспорте — 3,5 процент.

Автомобилашта технически гӀулакх дергдола Знаменски станци, оатхалаш юхаметтаувттаергйола Грозненски цех, 5 эзар тонн ядохимикаташ чулоаттаергйола ши склад 1971 шера болх бе йолаяйта.

БӀаьстан юхье кхашка ду балхаш дӀадоладалалехьа 400 трактор, 900 двигатель тоаяь яккха, 6,5 млн. сома мехка материально-технически средствашта реализаци е.

«СКОТОПРОМ» ТРЕСТ

Шоай резервашка а торонашка а хьежа, треста совхозаша лаьрхӀад юкъера лаьрхӀача хӀара гектара тӀара 20 центнерал кӀезигагӀа доацаш ялат даккха, деррига чудахьаш дола ялат 20,1 эзар тоннага дӀакхоачаде. Силоса лаьрхӀа хьажкӀаш юкъера лаьрхӀача хӀара гектара тӀара 180 центнерал кӀезигагӀа йоацаш яха. шерра-шера дӀаювча баьций йол 25 нерал кӀезигагӀа доацаш ялат даккха, деррига чудахьаш дола хьувкъам лакхбе а.

Доахана 4110 тонн е 108 процент дулх тӀакхетийта а пачхахьалкхенна дӀадала а. Доаде дӀачутелаш долча доахана юкъера доазол 300 килограммал лохагӀа доацаш хилийта, дӀачутела тӀехдика тоаденна доахан 50 процентага дӀакхоачаде.

Юкъера лаьрхӀача цхьан бежан 70 килограмми хьакхийна 40 килограмми дулх тӀакхетийта. Доаханнеи хьакхарчаштеи цхьа центнер дулх тӀакхетийтарга дӀабода мах планагӀачунца нийсбича 5 процент лохбе.

СовнагӀа тӀадеттадалийта дулх дӀачудалара хьалхарча квартала план парте съезд хьаелла ди хьатӀаоттале 110 процент кхоачашъе.

«КОНСЕРВПЛОДООВОЩ» ОБЪЕДИНЕНИ

Парте XXIV-гӀа съезд яха ма йоаггӀара белгалъяккха безам а болаш, объединене совхозаша 1971 шера лаьрхӀад хӀара гектара тӀара 189 центнерал кӀезигагӀа доацаш баьцадаараш даха, мошача горашка 30 центнер яккха. Деррига чудахьаш дола ялат 7 эзар тоннага, баьцадаараш 55 эзр тоннага, комараши соми 15 эзар тоннага дӀакхоачабе. Пачхахьалкхенга 2,6 эзар тонн ялат, 48,3 эзар тонн баьцадаараш, 14,2 эзар тонн комараши соми, 2500 тонн шура, 240 тонн дулх, цу даькъе планал совгӀа 600 тонн ялат, 2700 тонн баьцадараш, 200 тонн комараши соми, 100 тонн шура, 40 тонн дулх дохка.

Баьцадаараш кхедарга дӀабода мах планагӀачунца нийсбича 1,5 процент, ялат, сом, шура, дулх даккхарга дӀабода мах 2 процент лохбе.

Консервни заводаша декхар тӀаийцад производственни мощносташ 20 миллион условни банка арахецаргйолаш алсамъяха а планал совгӀа 1 миллион условни банка арахеца а.

ЯЛАТА ПРОДУКТАЙ ПРОИЗВОДСТВЕННИ УПРАВЛЕНИ

КПСС XXIV-ча съезда яха ма йоаггӀара накъаяхар духьа къовсам а лоаттабеш, управлене предприятей коллективаш продукцена реализаци яра план 1971 шера 15 декабре кхоачашъяр духьа лелаеча яхьа юкъеяхай. Планал совгӀа реализаци е лаьрхӀад 800 эзар сома мехка продукцена.

Комбинированни доакъараш хьадара шера план 10 процент тӀехкхоачашъе, уж тӀехдика хулийташ а царех чӀоагӀа эшаш йола микродобавкаш а тохаш.

Парте XXIV-гӀа съезд хьаелла ди хьатӀакхоачаш Грозненски реалбазера кийчача продукце склад а Терски хлебоприемни пунктера машинаькъа тупик а эксплуатаце дӀаяла. Квартальни планал совгӀа 700 тонн комбикормаш хьае.

Хьалхарча квартала планал совгӀа хьажкӀий гибридни сортовой фуи 1 эзар тоннана калибровка е. Съезд хьаелла ди хьатӀаотташ 1970 шера чуийцача фуна лаьрхӀача хьажкӀашта обработка яра еррига цикл чакхъякха.

Ялаташ дӀачуийдеча предприятей технически бала ялаташи лаьтта доаха культураши дӀачуэцаргйолаш 1971 шера 1 июнь, фуна лаьрхӀа хьажкӀаш дӀачуэцаргйолаш 1 сентябрь, дуга дӀачуэцаргдолаш 15 сентябрь хьатӀакхачалехьа кийчъеи тоаеи.

ХЬУН БОАХАМА УПРАВЛЕНИ

1971 шера боахама пайданагӀа йолча дахчай керда хьу 1800 гектара тӀа дӀайогӀа, цу даькъе городий баьццарча зоне — 370 гектар; хьу юхаметтаоттаяра мероприятешта механизаци яра боарам хьу дӀайогӀача 3 процент, хьун культурашта гӀулакх деча — 4 процент, лаьтта кийчдеча — 3 процент планагӀачул дукхагӀа лакхбе.

Хьу Ӏоъараозера шера план 1971 шера 27 декабрь хьатӀаоттале кхоачашъе. 1971 шера ерригача предприятеша рентабельно болх белга Ӏалашде, продукци арахецарга дабода мах 0,2 процент лохбе а реализаци ярах планал совгӀа 5,0 эзар сома пайда бала а. Реализаци яра план 1971 шера 28 декабре кхоачашъе Халкъо дукхагӀа леладу товараши производственни гӀулакхашта лаьрхӀа изделеши 1 миллиони 120 эзари сома мехка е планагӀачул 50 эзар сома дукхагӀа арахецилга Ӏалашде.

* * *

Уж доккхагӀдола социалистически декхараш шоашта тӀаэцаш, Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика къахьегамхоша парте Ленински Центральни Комитета, Советски правительствана дош лу, уж толаме кхоачашдара шоаш низаш, хьинар, знанеш кхоерг ца хилара.

Цунца цхьана промышленни предприятей коллективаша декхар тӀаэц юрташкарча къахьегамхошта колхозийи совхозийи экономикеи культуреи айяра, юрта быт тоаяра даим шефски новкъостал де.

Нохч-ГӀалгӀай АССР промышленноста, транспорта, гӀишлошъяра, юрта боахама болхлоша, колхозхоша, инженерно-технически болхлоша, гӀулакхерча наха, Ӏилмани дешареи институтий болхлоша, керда доккхагӀдола декхараш шоашта тӀа а ийца, Дагестана, Къилбаседа ХӀирашкахьара, Черсий-Балкхарошкахьара къахьегамхой тӀахьех вежарашха йолча республикай традиционни яхь дӀахо яхьара а цун ларда тӀа Кавказа къамий республикай экономикеи культуреи хадданза дегӀакхувлара а, Советий мехка экономически оборонни низ чӀоагӀбара.

Даха доагтӀача тайпара накъагӀоргда вай Коммунистически парте XXIV-ча съезда! ЛакхагӀа айе шереи пхе шереи планаш ханал хьалха кхоачашъяр духьа съезда сийна лелаеча социалистически яхьа байракх!

Социалистически декхараш, дийца а дийца, тӀаийцад предприятей, колхозий, совхозий юкъарча собранешка, городскойи районнии партийно - боахама активай собранешка, республика промышленноста, транспорта, гӀишлошъяра, юрта боахама къахьегамхой виналий собранешка.

КАЧКАНАР ЯХАЧА ЛОАМА ЮХЕ

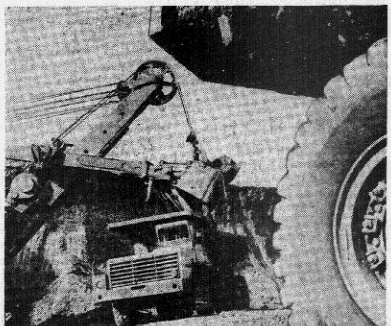
Фоторепортаж

«Качканар» яха дош 1957 шера бІаьстан юхье дена тІахьехам а хинна дІаэттар мехкарча кагирхошта. Керда промышленни центр хьаьча юкъе къаьстта доккха дакъа лаьцад къоначча уральцаша: окатышай фабрика хьалъеча хана укхаза къахьегаш хилар Урала 55 городерен районерен комсомольски отрядаш.

Бакъдар аьлча, из хинна ваІалла дукха ха а яц. ХІаьта хІанз укхаза хьалъэттай Іалаьмате йоккхача горни комбината корпусаш город хинна хІанз а кхо шу даланза йолча Качканарера чуІа цІеношш.

Качканарцийн керттера йоакхо — руда. ХІара шера массехк миллион тонни дукхагІа доах из. Эггара хьалхара экскаватор ворхІ шу хьаьхагІа йолаелар укхаза боях бе, хІаьта 1970 шера 23 миллион тонн руда даьккхар качканарцаша. Карьерашка — хІанзара эггара кердагІа йола техника. Низ болча дизель-электрически поездаша цкъа хьош 1100 тонн горни масса дІахьу атеи чаккъяккхеи!

ДІадахача пятилетка терашка комбинате хьалъяьй аьшкарудни окатышай фабрика хьалхара аргІа. Качканар — лоадамбоацаш, дерриго а цхьа пхийтта процент мара аьшк ца доаллаш дола руда дахареи чакхдахареи эггара хьалхара опыт. Цхьабакъда. Нижни Тагила доменни пийкашка ухача качканарски окатышех хІанз 60 процент совгІа доалл аьшк.

Парте XXIV-гІа съезд хьаелла ди хьатІакхачалехьа окатышай фабрика шоллагІа аргІа эксплуатаце дІаяла лаьрхІад Качканара гІишлошъераши горнякаши. ТІаккха цу предприяте хІара шера хьаергья кхо миллион тонн гарега продукци—хІанзчул шозза дукхагІа.

Болх беш йолча комбината низ лакхлургба хІанзчул шозза дукхагІа хІана лац аьнна. Хьалъе йолаергья шера 45 миллион тонн руда дахеи чакхдахеи лаьрхІа йола шоллагІа горни предприяти. ХІаьта лаьтта кІалхара ганзаш йоккхий я укхаза. Качканарерча руда запасаш бІаь совгІча шера тоъаргья.

Укх пхе шера комбинатаца цхьана дикка йоккха хургья город а.

Качканар.
(Свердловски обл.).

В. СТАРИКОВ, ТАСС-а корр.

СУРТАШ ТІА: лакхехьа — город Качканар. Керда микрорайон. Лохехьа — Качканарски горно-обогатительни комбината керттерча карьерера доаккхаш латт аьшкаванадиевой руда.

А. ГРАХОВА **сурташ.**
ТАСС фотохроника.

ПАРТИ—ВАЙ БАЬЧЧА!

КПСС XXIV СЪЕЗДА СИЙНА ЙОЛА КОНКУРС

Гарга кхоачаш латт КПСС XXIV съезд хургйола ха. Орденлелаеча вай республика къахьегамхой, берригача мехкарбараш а санна, съезда хьалхарча социалистически яхьа юкъебахаб. Промышленноста а юрта боахама а хьалхалаттараш къахьегама вахте эттаб. Шеай дикагІа йола произведенеш парте съезда хетаю писателаша а журналисташа а, художникаша а композитораша а — берригача творчески къахьегама наха.

Нохч - ГІалгІай АССР журналистий союза правлене чакхйоакх «Парти — вай баьчча!» яха девиз а йолаш КПСС XXIV съезда сийна йола творчески конкурс. Конкурсе хьайю съезда хьалхарча вахте хьалхалаттарашта, парте ветеранашта, КПСС съездий делегаташта хетаяь публицистически статьяш, очеркаш, зарисовкаш.

Конкурсе ухийтача материалашка белгалдаь хила деза вай ханарча сага — коммунизм хьалъечун чура дог-уйла, хьахьекха хила деза КПСС XXIII съездал тІехьагІа республика экономикеи культуреи хинна хувцамаш, съезда хьалхарча яхье къахьегама карагІдийнараш. Конкурсе йойта хІара материал 1971 шера республикански городской, районни, дукха тиражаш йолча газетий редакцешка кепатеха е телевиденега, радиога гІолла дІахайкаяь, чулоацам кІоарга болаш, идейни литературни боарам лакха болаш хила еза.

Котбаьнна раштa тепа премеш оттаяьй укх жанраех:

Публистически статьяш: хьалхара премии — 70 сом, шоллагІа премии — 50 сом, кхоалагІа премии — 40 сом.

Очеркаш: хьалхара премии — 70 сом, шоллагІа премии —50 сом, кхоалагІа премии —40 сом.

Зарисовкаш: хьалхара премии — 40 сом, шоллагІа премии —30 сом, кхоалагІа премии — 20 сом.

Конкурса йола материалаш Нохч - ГІалгІай АССР журналистий цхьоагІон правленега тел республикански, городской, районни, дукха тиражаш йолча газетий редакцешка 1971 шера 15 апрель тІакхоачаш.

Конкурса итогаш оргья кепайоазон Денга — 1971 шера 5 май тІакхоачаш.

Нохч - ГІалгІай АССР журналистий союза правлени.

Эрсий говзанчий кхоллам

Нохч - ГІалгІай изобразительни искусства музее хьайийлай XVIII бІаьшере йолаелча денз XX бІаьшере дІа йолаяллалца йолча хана хиннача эрсий искусства керда экспозици.

Цу юкъе да музея къаьнарча фондера, керда хьатІадена балхаш. Хьокхаш долча живописа, графика, скульптура балхаша гойт эрсий искусство дегІаена наькъаш.

XVIII бІаьшерен XIX бІаьшере йолалуча ханарен искусство хьагойт Петр I ханарча мастера яздаьча малав ца ховча художника А. Г. Бобринске, портретисташа В. А. Тропинина К. П. Брюллова, С. Ф. Щедрина, С. Ф. Галакчюнова яздаьча балхаша, Г. Г. Гагарина пейзажаш, скульптора Клодт фон Юргенсбурга скульптура, кхыча произведенеша. Цу юкъе лоархІаме моттиг дІалоац вай мехкахо портретни живописа академика П. З. Захарова творчество.

XIX бІаьшере юкъекхаьчача ханара искусствана тешал ду И. К. Айвазовске, Н. Н. Каразана, В. А. Котарбинске, И. К. Маьарова, кхычар художникий балхаша.

XIX бІаьшере чакхйоалача ханa яздаь да И. Е. Репина, И. М. Прянишникова, К. В. Лемоха, И. И. Левитана, А. С. Степанова, кхыча художникий балхаш.

XX, вай ханара бІаьшере йолалу ха белгалъю К. И. Горбатова, А. Д. Кайлорозова, А. Я. Головина, К. К. Коровина, Н. К. Рериха, В. Д. Поленова, Ф. Н. Рубо, скульптора Н. Н. Жукова кхычар произведенеша.

З. АНТОНОВА,
Нохч - ГІалгІай изобразительни искусства музея йоккхагІйола Іилман болхло.

ХОАМ

Журналистика лардаш Іомаяра йола лектори хьаелл Нохч -ГІалгІай АССР журналистий союза правлене. Лекцеш ешаргья царга ладувгІа безам болаш мелбвраштa бетта шозза «Грозненский рабочий» газета редакце конференцзале. Уж йолалу 18 сахьати 30 минути яьлча.

Лектори хьаелларгйолаш я 2-ча феврале.

«Партийно - Советски кепайоазон керттера принципаш» яха лекци ешаргья «Грозненский рабочий» газета редактора заместитела А. А. Ковалева.

Нохч-ГІалгІай АССР журналистий союза правлении.

Тахани кхоанеи хургда

30 январь

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 14.00. Лекционни зал. «Хургволча тІемахочун» клуба занятн. Йоккха зал. Халкъа университета занятн. «Коммунисташ массаза хьалха» яха музыкально - литературни композици. (КПСС XXIV-ча съезда хетаяь я). 20.00. Халхарий сайре.

Н. К. Крупская цІерагІара культура Дворец. 13.00. «Массаза а малх хилба» яха берий утренник. 19.00. Кагирхой салаІара сайре.

Химикий культура Дворец. 17.00. Комсомольций кагирхо иллей сайре.

Пролетбата цІерагІа культура ЦІа. 15.00. Хургволча тІемахочун клуба занятн, «Город МалгІабик лораяьраша дувц», «Советки Союза гІулакх деш ва» яха фильм хьокх. 20.00. Халхарий сайре.

НГНПЗ клуб. 16.00. «Шиъ» яха кинофильм хьокхаргда.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 20.00. КПСС XXIV-ча съезда хетаяь тематически сайре.

31 январь.

В. И. Ленина цІерагІа культуре Дворец. 9.00., 10.00. Пийла я «Пионер» яха кинотеатр. 12.00. «Почемучка» яхача берий клуба занятн. 15.00. Атеист клуба занятн. Валарахи вахарахи Іилман дынон яхар» яха устни журнал. Тематически кино хьокхар. 19.00. «Ленинизма низ бола идеяш» яха ленински халкъа университета занятн. Тематически кино хьокхар. 20.00. халхарий сайре.

Н. К. Крупская цІерагІа культура Дворец. 19.00. «Советски гражданина сий лораде» яха тематически сайре. Н. К. Крупская цІерагІча Двореца агитбригада концерт.

Химикий культура Дворец. 11.00. Берий киноутренник. 17.00. «Из уйла яц, из вай кхоане я» яха беседа. Документальни фильмаш хьокх.

Пролетбата цІерагІа культура ЦГа. 11.00. Мишта ваьхав, болх баьб, дийшад. В. И. Ленина» яха берий беседа. 20.00. Халхарий сайре.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 12.00. Коммунизме вахера кийю е» яха берий утренник.

№ 2 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

КПСС Нохч - ГІалгІай обкома пропагандаи агитацеи отдела № 2 йола «Агитатора блокнот» дІадолалу отдела заведующе заместитела В. Шанина язъьяча «Политически агитацена партийни хьалхле лелаелга» яхача статьяца. Укх гарггарча хана партийни организацеша бе беза идеологически болх бувц цу тІа.

«Парте планаш — халкъа планаш» яхача рубрикана кІала кепатеха я «1971 шерара керттера декхараш» яха Нохч-ГІалгІай АССР Госплана председатела Е. Брыскина статья.

«Агитационни говзала заочни школа» яхача рубрикана кІал араяьннай политически дешара ЦІен консультанта В. Ахматукаева «Мамогга лакхъе общественни производства эффективность» яхача темах беседаш яра йола «Методически хьехамаш» яха статья.

Дунеи халкъашта юкъерча темашта хетаяь я «ВІаши леладу гІулакхаши кхотадалари» яха Ю. Попова статья. Цу тІа дувц экономически дегІаухаш социалистически пачхаьалкхенаша деьха толамаш.

Блокнота тІа я идеологически балха хроника. Агитаторан политинформаторан долча новкъостала оттаяь я бархІлагІча пятилетка итогех йолча политинформацейи беседайи хьокхамера тематикеи гойтара агитацех дола хьехамаши.

Ю. ПАВАЛЯЕВ.

Доазол дехьара

КПСС XXIV съезда накъадолхаш

БЕРЛИН, 28 январь. (ТАСС). ХІанз дерригa дуне Москвага хьеж. Советски халкъа вахаре меттел Іалаьмате йоккха событи хиннай массаза а КПСС лакхера форум гулъярах. КПСС съездаша керда низ лу дунеи халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама, дерригача прогрессивни адамашта социализма гІулакх бахьан, империализмана духхьал лоаттабеча къовсаме, яхаш язду «Нойес Дойчланд» яхача газета передовой статья тІа.

Статья хетаяь я советски халкъо КПСС XXIII-съезд хинначул тІехьагІа коммунизм хьалъеш доахача толамашта, парте аргІанарча съезда СССР коммунисташен берригача къахьегамхошен еча кийчонна.

Пхе шера плана тІа оттадаь керттера декхараш кхоачаш а тІехкхоачаш а даьд СССР къахьегамхоша. Дикка лакхбеннаб советски халкъо вахара боарам, яхаш белгалдоаккха газета.

«Нойес Дойчланда тІа» дІахо белгалдоаккх СССР экономика, Іилма, техника дегІайоалаяра даькъе доахача толамаша социалистически пачхаьалкхений ерригача содружества низ лакхбара новкъостал деш хилар.

Советски Союзон кхыча социалистически пачхаьалкхенашеи арахьарча политика даькъе беча наькъо, йоах статья тІа, доккха новкъостал ду кхерамзлеи дешай хьакъехьара Европа юкъара совещани яра эша дика хьалаш хьадара, Индокитаерча США агрессена духхьал, Гаргарча Малхбоалерча Израила агрессена духхьал лоаттабеча къовсаме антиимпериалистически низий мугІарий низ лакхбу.

Мукъаялийта Анджела Дэвис!

УЛАН-БАТОР. Монголе предприятешка, учрежденешка, дешара завеленешка шерра дІабаьржаб «Кулгаш дІадаха Анджела Дэвиса тІера», «Мукъаялийта американски коммунистка!» яхача лозунга кІалхара болам.

Америка денала йоІ яьча дийнахь монгольски кхалнаьха Комитето калифорнийски городока Сан-Рафаэла суда Іаьдалга телеграмма яхьийтай халкъий корта мукъали нийсхои бахьан майра къовсам лоаттабеш йолчоа эхь ца хеташ беш бола низ дІабаккхар хаьдда хьадехаш.

БЕРЛИН. Укхаза хилар къонахчал долча американски патриоткаца Анджела Дэвисаца барт - цхьоагІо хилара дукхача наьха митинг. Цига къамаьл дир СЕПГ ЦК Политбюро члена, СЕПГ ЦК секретара В. Ламберца.

БОНН. «Социалистически немецки болхлоех бола кагирхой» яхача организаце правлене Анджела Дэвиса телеграмма яхьийтар из яьча денца дувзаденна моарцнял хоттташ. Цу тІа аьннад американски коммунисткаца пежарашха барт цхьоагІо я. Тхо теш, йоах телеграмма тІа, хьо мукъаякккхара тІехьара къовсам толамца чакхбаргхиларах.

(ТАСС)

ХЬАЛХАРА ДАЬ ГІАЛАТ

НЬЮ-ЙОРК. 28 январь. (ТАСС). Американски халкъа дукха хьалха дена кІордабаь болха хьалха дена кІордабаь бола Индокитаера тІом кхы а дІахе хьоча оттаргвола Камбоджера США интервенци лакхъялар бахьан долаш тІа-тІа дукхагІа сагтдеш да американски кепайоазув.

«Ньюсдей» яхача газета йоах, президента Никсона «хьалха даь гІалаташ ду, шийла хьалха бахараш Вьетнама юкъе болхаш санна. Лафсаи Камбоджеи ше юкъе оаийташ». «Из тІом социбара цаІ мара боаца никъ — из переговорий никъ болча хана, Никсона правительства хержа никъ ба тІема гІулакхаш дарa наькъаца ца хаддаш тІом дІабахьар, — яхаш язду газета, «шоллагІбола никъ даькъаза гІулакх да» аьлий тІатох цо. Газета из деш белгалдоаккх тІема эскалаци ярах йолча Никсона тІехкхьарча решене гІадийтар из «Сайгонерча Тхиеу - Ке правительстве доал деш болча амбициозни политиканий ординг» хилар.

«Де мойнс реджистер» яхача газета президент Никсон бехке ву Камбодже тІом бара американски эскарах кхы пайда эцаргбац аьнна ше американски халкъан США конгрессаи денна дош дохадарах. Шин цхьан передовой тІа газета йоах «США тІема кулгалхоша президент Никсони оборона министр Лэйрди тешабаьб Камбоджийнеи Лаосаи духхьалара тІема новкъостал де дезаш ВІашагІкхийтта Штаташ хиларах». «Лаосеи Камбоджеи тІом дІабоаржабарах президента Никсона яь решени» политически хьакъехьа кхерам боацаши» лерхІ газета кхыча передовой тІа.

«Чикаго дейли ньюс» яхача газета сатем байна белгалдоаккх хІанзара политика техкача Камбоджа американски фецарча низах эцилга, хьагучох, доазув доацаш хилар, американски самолеташца юкъарчал доацаш Камбоджа лаьтта гІолла лелаш дола эскар юкъарчал доацащ тІемца хьаллацар «Камбоджера керда Вьетнам» езац шийна аьнна американски халкъо къаьгга, массанева а хийтта ма хиллара, тІа ца ийна партнерство я, йоах дІахо газета.

ЧССР. Городера Пльзенера В. И. Ленина цІерагІ йола «Шкода» яха машинаш ю комбинат Іанара турбинаш ю йоккха предприяти я. Укхаза хьаю 50 эзар киловаттагара 200 эзар киловаттага кхаччалца мощность йола агрегаташ. «Шкода» яха марка йола энергооборудовани болх беш я Болгаре, Венгре, Румыне. Из ийю Африка, Азе, Латински Америка дегІадоагІача мехкаша а.

СУРТА ТІА: завода сборочни цехе. Кадрови болхло слесарь Ярослив Фремр ший вІаьхий опыт къонача производственникашка Вацлав Тайчекагеи (аьрдехьара вар) Ярослав Карасагеи дІайовзийташ воал.

В. Соболева сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕРРИГА НАХ ДИЙША БОЛА МОХК

ГАВАНА, 28 январь. (ТАСС). Халкъа Іаьдал эттача шерашка беррига нах дийша бола мохк а хинна дІаэттай Куба. Духхьал юххьанцарча школашка хІанз деша вагІа 1600 эзар дешархо. Революци хиннача хьалхарча шерашка хиннарел миллион дукхагІа хул уж. Къахьегамхой бераш мах боацаш луча кхачанца, баргъашца, кога гІирсашца, учебникашца Іалашбеш йола дукха школаш - интернаташи ах интернаташи яьхкай революционни правительства. Классни помещенеш дика кийчъяь я. Музыка Іомаяра, спорт яра, безаме салаІара мел эша торонаш я берий.

Цунца дувзаденна геттара дукха ийшар йоккха говзал йола хьехархой. Уж кийчбара, цар профессиональни боарам лакхбара, хІаьта иштта эшача кхыча гІулакхашта хІара пачхаьалкхено дІадохийт 300 миллион песо совгІа. ХІанз, масала, духхьал Лас-Вильяс яхача провинце болх беш 15 эзар совгІа юххьанцарча школай хьехархой ба, хІаьта революце хьалхарча шеращка алхха кхо эзар мара бацар уж.

ГРЕЦЕ БАХА НАХ

АФИНЫ, 28 январь. (ТАСС). Греце баха нах 1961 шера 8339213 саг хинначара 1969 шера 8145852 саг мара воацаш кІезигбеннаб. Из хиннад цигара нах дІаухилга лакхдаларахи Іодеш дола бераш кІезигдаларахи.

Кепайоазоно хьалхе а яьча даннеех, 1970 шера баха нах тІакхийттар 62 эзар гаргга саг. хІаьта цигара дІавахар 85 эзар саг, вешта аьлча дІадахача шера Греце баха нах 8124 эзар саг мара хиланзар.

ФЕВРАЛЕРА ХАОТТАМ

СССР гидрометеорологически центро беча хоамагІа февраль бетта Кавказа малхбоалехьарча даькъа тІа фегара юкъера температура боарама гаргга хила тарлу (бийсашка 3—8 градус шелал йолаш, деношка — 2 градус шелалгара 2 градус йІовхалга кхоачаш).

Температура эггара лохагІа (бийсашка 10—15 градус, деношка 2—7 градус шийла) хила тарлу хьалхара пхи ди юкъе кхаьчача хана, 9—12, 20—22, 26—27 феврале, эггара лакхагІа (бийсашка 0—5 градус шийла, деношка 3—8 градус йІайха) хила тарлу из 7—8, 15—18, 23—25 феврале.

КІезиг - дукха морхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоацаш ха хила тарлу шоллагІача пхе дийнахь. Вокх юхейисача хана морхаш а юкъ-юкъе йоачан а йолаш (догІа, лоа делхаш) ха хургья. Йоачаш 18—24 мм (боарамга кхоачаш) хургья. деноши дІайхагІа ухача хана цхьацца йолча моттигашка дохк доалларгда.

* * *

Тахан республике гІоллеи город Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, лоадама йоачан йоацаш, къулба - малхбоалехьара гІаьххьача боараме мух а хьекхаш ха хила тарлу. Фегара температура республике гІолла 0—5 градус, Грозне 1—3 градус йІовхал йолаш хургья. ДІахорча шин дени шин буси хувцалуш морхаш а йолаш, цхьацца йолча моттигашка дохк а доаллаш, 1 феврале цхьаццанахьа, лоа делхаш, хаьда лостам боацаш гІийло, гІаьххьача боарамга кхоачаш мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 3—8 градус шелал, деношка 2—7 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

РЕДАКТОР М. К. ЛЬЯНОВ.

Хьажа, ладувгІа

30 январь
ТЕЛЕВИДЕНИ:

11.55 — Передачай программа. 12.00 — ШайтІа кий. Республикански тенакий театра спектакль (нохчий меттала). 12.50 — «Хала дик шу» яха документальни фильм. 13.15 — «Долакха.Юртара йоІ» яха киноочерк. (гІалгІай меттала). 13.35— Киножурнал. 13.36 — КПСС XXIV-ча съезда накъадолхаш. Цхьан дезале. (гІалгІай меттала). 13.50 — «Эрсий сцена чайка» яха телевизионни фильм. 14.40 — Кердача книжкай оагІонаш тІа гІолла. 15.00 — Телевизионни халкъа университет. Іилмани техникани факультет.

30 январь
РАДИО

6.30 — Инструментальни пьесаш (эрсий меттала). 6.50 — Хоамаш. 7.20 — «Грозненски рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.30 — «Къонах» (эрсий меттала). 16.00 — «Пакет» яха радиопостановка (эрсий меттала). 17.00 — «Халкъа творчество» яха радиожурнал (эрсий меттала). 17.40 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 17.55 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий метта). 18.25 — Концерт. (эрсий меттала).

31 январь
ТЕЛЕВИДЕНИ:

11.45 — Передачай программа. 11.50 — скйрда парус. ЙоккхагІйолча классашка дешабагІараштa йола передача. (гІалгІай меттала) 12.40 — Дешархошта. «Антарктида закон» яха художественни фильм. 14.10 — «Старт» яха телевизионний спортивний журнал. 14.50 — Европа седкъий. 1970 шера Ленинграде хиннача фигурни солозаш хахкара йолча Европера Чемпионатах дувцаш дола телевизионни фильм. 15.30 — «УнахцІено» яха телевизионни журнал (нохчий меттала). 16.00 — Советски Эскарен Флотен бІухошта. 16.30 — «Витерець» яхача халкъа хелхарий ансамбла концерт. 17.00 — Юрта къахьегамхой. Эрсий Іаьржа латта. Передача ю Черниченкос. 17.30 — Музыкальни вІашагІкхетар. 18.00 — Кердадараш. 18.05 — Кинониккъбархой клуб. 19.00 — ВІашидухьленаш йола Америка (шоллагІа передача). 19.30 — КПСС XXIV-ча съезда накъаболхаш. Наурский района къахьегамхоша рапорт лу. 20.30 — Наурски района художественни самодеятельноста концерт. 21.00 — Передачай программа. 21.05 — Кохановкера артист яха художественни фильм.

31 январь
РАДИО

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.18 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Передачай программа. 8.25 — Шоана дукхаезача ашарий концерт. 15.20 — Хачатурян. «Гаянэ» яхача балетацара фрагменташ (эрсий меттала). 15.40 — «СалоІа минуташ». яха радиокомпозици (нохчий меттала). 16.00 — «Массанахьа дика нах ба» (эрсий меттала). 16.15 — КІирандийнахьара музыкальни программа. (эрсий меттала). 16.45 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 17.00 — Юсупов. Хьаста илли. (эрсий меттала) 17.30 — Новкъостий, шуй письмойх дола концерт (нохчий меттала).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05024. Заказ № 913.